

...AKIK ITT JÁRVA A POÉZIST SZOMJÚHOZZÁK...

A Salvatore Quasimodo Nemzetközi Költőverseny és Költőtalálkozó
emlékdíjas és különdíjas versei

1993–2020

A kiadvány
a Petőfi Irodalmi Ügynökség Kárpát-medencei Igazgatósága
által létrehozott E- könyvtér elektronikus könyvtár tagja.

Megjelent a Balatonfüred Városért Közalapítvány (Tempevölgy)
kiadásában

Felelős kiadó: Molnár Judit

Szerkesztő: Tóbiás Krisztián

Kézirat-előkészítés és szöveggondozás: Burza Patrícia Kármén

Előkészítés: Seleris Project Bt., Balatonfüred

ISBN 978-963-9990-89-0

...AKIK ITT JÁRVA A POÉZIST SZOMJÚHOZZÁK...

A Salvatore Quasimodo Nemzetközi Költőverseny és Költőtalálkozó
emlékdíjas és különdíjas versei

1993–2020

TARTALOM

Gömöri György	
ŐSZI MAGÁNBESZÉD	9
Géczi János	
(EGYVERS).....	10
Sumonyi Zoltán	
CSENGER, VÉGÁLLOMÁS.....	13
Kenéz Ferenc	
TIZENHETEDIK BUDAPESTI VERS.....	14
Bihari Sándor	
TÖKÖLI EMLÉK.....	16
Kondor Ilona	
FÜRED KÉTKEZES.....	17
Gergely Ágnes	
ÉNEK EGY AMSZTERDAMI UTCÁN.....	19
Brasnyó István	
NAGYPÉNTEK	20
Határ Győző	
ARS MORIENDI.....	21
Lászlóffy Aladár	
TÜKÖR A SÖTÉTBEN	23
Tóth Bálint	
AUGUSZTUS	24
Balla D. Károly	
FORTÉLYOS	25
Sumonyi Zoltán	
NEMZEDÉKEM ÖREGEDŐ KÖLTŐI.....	26
Rakovszky Zsuzsa	
PITBULL	27
Faludy György	
ÉGI LOGIKA	29
Szőcs Géza	
901 ÉVVEL KÉSŐBB.....	30
Orbán Ottó	
A MÉSZÁROS	32

Czigány György	
AZ ELSÜLLYEDT KATEDRÁLIS	33
Utassy József	
FÉLÁLOM.....	34
Visky András	
KOLOZSVÁRI ANZIKSZ	35
Székely Magda	
MESTEREK.....	37
Balla Zsófia	
A KÉPERNYŐ IMÁDÁSA.....	38
Czigány György	
TÓPARTI ZONGORASZÓ	39
Lackfi János	
LAVINA-DAL.....	40
Sumonyi Zoltán	
BOLOGNA, 1995. SZEPTEMBER.....	42
Petőcz András	
EURÓPA RÁDIÓ, ÉJSZAKA.....	45
Czigány György	
ZOSZIMA GYERTYÁJA.....	48
Rigó Béla	
I. RIALTO	49
Veress Miklós	
LÁTÓMADÁR.....	51
Kiss Dénes	
FÉNYLIK SÖTÉTLIK.....	52
Tóth Krisztina	
TÉVUTAK TÉRKÉPE	53
Csiki László	
HAJNALI BESZÉD	56
Kálnay Adél	
RÉGI KERTBEN, TÉTOVÁN.....	59
Miklya Zsolt	
AMIT HOZTÁL	61
Szálinger Balázs	
CSELES HOMÉROSZ.....	67
Sztanó László	
KÉPZELT ETRUSZK KÖLTŐ SORAI	68

Tóth Krisztina	
A VILÁG MINDEN ORSZÁGA	69
Barna T. Attila	
LEHAJTOTT FEJJEL ÜLT TOVÁBB.....	71
Tőzsér Árpád	
ESTI DRAMOLETT	72
Kálnay Adél	
VALAMI EMBERI	74
Szálinger Balázs	
HALOTT POROKBÓL MINDENFÉLE ÚRNŐ.....	76
Kabdebó Tamás	
RÓMA-AMOR	77
Jász Attila	
NAPTEMPLOM VILLANYFÉNYBEN	81
Csontos János	
TENGERFÜRED.....	84
Lackfi János	
EGY MONDAT AZ IDŐRŐL	86
Tatár Sándor	
ANYÁMNAK.....	90
Gyukics Gábor	
AZ ELHATÁROZÁS KEZDETE.....	91
Neogrády Antal	
SZÁZADOS TÖRTÉNET	92
Zalán Tibor	
KÉSEI BERZSENYI-ESTÉK	93
Aczél Géza	
(SZINO)LÍRA	95
Orbán János Dénes	
GUARINO SALUTEM.....	97
Weiner Sennyei Tibor	
HERAKLION.....	99
Lanczkor Gábor	
CARAVAGGIO.....	101
Payer Imre	
ROMLÓ FALNÁL ÁRNYÉKBAN, FÉNYBEN.....	103
Turcsány Péter	
SALVATORE!.....	104

Marno János	
A DAL.....	106
Oláh András	
MONOLÓG.....	108
Kálnay Adél	
AMI MARAD.....	110
Zsávolya Zoltán	
JOHN KEATS RÓMÁBA INDUL.....	113
Falcsik Mari	
SZERTARTÁSOK.....	118
Térey János	
A HAJDÚ, A NAGYKUN, A TÓT MEG A JÁSZ.....	120
Géczi János	
SZŰZ A GYERMEKKEL, SZENT ANNÁVAL ÉS EGY SZAMÁRRAL.....	122
Aknai Tamás	
SZIGET.....	124
Fodor Balázs	
KÚTÁSÓK.....	125
Lövétei Lázár László	
MELYIK NAP ALATT?.....	126
Zsávolya Zoltán	
MUNKACÍMRE.....	128

Gömöri György

ŐSZI MAGÁNBESZÉD

(emlékdíj)

Dércsípett almák fanyar édességét
dicsérem most, ebben a lassú őszben,
mikor a kristálytisza levegőben
(amit csak néha szennyez avar- vagy rőzsefüst)
hallani vélem vadludak gágogását,
s az autópálya tompa zümmögését,
ha függönyszárnyat lebbent könnyű szél -
dércsípett almák fanyar édességét
kell dicsérnem, hiszen ha jön a tél,
milyen emlék melenget majd titokban?
Ha vallanom kell, hová tartozom,
elmondom: abból adtam, amit hoztam.
Az almafát meg nem tagadhatom.

Cambridge, 1990

Géczi János

(EGYVERS)

(különdíj)

részletek

8

ha kérdezed
és miért ne kérdezhetnéd
hogy veszprémben milyenek az esték
a válaszom
ha meghallgatod
gyors
akár a szívszakadás
veszprémben 365 féle
este volt vagy lesz
a teljes évben
közte langy bakonyi tavaszon
néhány hegyi lensárga
szeles tömjénszagú hideg
s lesz mely hasonlít a vonatzakatolásra
és távozásra

az estében számos este van
sok kés sok tű sok alma
hogyan is ne férne bele
ha gyűrötten is veszprém
s az élet
az életalja
egy idegen este jön majd veszprémbe
veszprémbe jön egy idegen este
gyorsan a városon átrohan
hosszú kabát a vállára vetve
lábán megvasalt bőrcipő

köszönsz majd neki
és majd visszaköszön neked ő
mint egy könyv
vagy könny az arcon
mint egy szívroham

átvág a téren és a séden
ilyen lesz az idegen este
siet
mint akit önmaga elhagyta
benyúlkál a házfalakba
benyúlkál a lassú szívbe
hosszú fűbe
töpreng ahogy veszprémen áthalad
és ha megy akkor félig elmegy
és ha marad akkor félig itt marad

13

a levendulaillat kis szárnyain
körbepölyi a tárgyakat
megül a váza peremén
belelapoz a kétköteteskbe
a tükörbe lógatja a lábát
mielőtt újabb kört siklik
mohó kis illat
még nem törődik azzal
hogy nincs színe
hogy azokat a levendulakék
sraffokat és pöttyöket
nem ő mázolhatta a vászonra

15

a furedi hattyúk nyaka
se nem kérdő
se nem felkiáltó
fehér

az asztalomra hajolva
látom
úszkálnak nagy méltósággal
valamennyi papírlapomon

sosem értettem azokat
akik minden fehérben
szerettek volt
levetkőzve feredőt venni
bármelyik szemében
ott a szén
vagy a szénláng

29

a pirosszemű szonett
növeszti a bundáját
a ketrecében
és nem akar már
többé sosem kíván
ennyi jambuspislogású
kölyökkel a nyakán
szerelmes lenni

Sumonyi Zoltán

CSENGER, VÉGÁLLOMÁS

(Salvatore Quasimodo emlékére)

(különdíj)

A kiürített tehervagonokban
piszkos-fehér por a padlaton,
a parkokban meg gyerek-maréknyi kupacban áll
porcukor? liszt? mész keveréke? mert
valami édeskésen szúrós szag honol

s minden vagonban ugyanaz:
por, cukor, liszt, mész keveréke
ahogy enyhe fülledtséggel megreked
a koraőszi üveges napsütésben
és bejön a porszemes sugárral az almaillat
mert alma-kúpok állnak mindenütt,
torlódik nyári-citromos jonatánnal
és aranypármen meg húsvéti rozmaring
a rámpán és a vágányok között.
Magyarország keleti szögletében,
ezerkilencszáz-ötvenegy,

miért egy állomásban eltöltött gyerekkor
jut most eszembe Marsala előtt,
amint a Moziára tartó kis rocsóra várok
és sókristály-piramisok sorakoznak
a zöldvitorlás szélmalomok között?

Budapest, 1993. január 19.

Kenéz Ferenc

TIZENHETEDIK BUDAPESTI VERS

(különdíj)

Jól van, fiúk, jól van, csak ti
vagytok a hősök, legyen titek a
muzsika s legyenek csak a titek
az aszent provokátorok, ne lábatlankodjam
fejetek körül, ne fejetlenkedjem
lábatok körül, a koszorúfonásnál
szemek közé már be ne keveredjek,
lábszentelővízbe már bele ne bukjak,
alá ne merüljek, el ne keveredjek,
jól van fiúk, jól van, csak ti legyetek
hősök, végtére is elég nekem a hősből
annyi, ahányan a számlálásnál elé-
jelentkeztek, nehogy már újabb hősokeket
akarjak én, akit úgy féltettetek,
hogymég a jobb szalámi-szerzési technikákba
sem avattatok be, elég volt,
ha csomagotokat elvittem a megadott házszámra,
mintha bomba lett volna,
titokban, a lehető legnagyobb titokban,
persze, megtörtént ennek a fordítottja is,
hogymén tettem ki egy bombát a főtéri szobor
közelébe s ott, mindenki szeme láttára, beállítottam,
akkor meg odajöttetek s azt sugdostátok
a fülemben, hogymilyen ügyes, milyen rafinált kis
szalámiszeletelő gépet szerkesztettem,
így hát a helyszíneink nagyjából közösek
voltak, csak a kódjaink nem, volt, hogymaranyló
könyvekbe írtátok a neveteket, én meg
a gyárkapuk belépőcéduláira, néha
császári ágyasokat kaptatok, és nemegyszer
a másik császár hálójából, Te csak állj

itt a kapuban, tudod! mondtátok rejtelmesen,
ujjaitokkal felfele bökve, jói van fiúk, jól van,
csak ti vagytok a hősök, legyen titek a
muzsika, s titek az aszent provokátorok.
Csak éppen néha nem tudom, néha azok
az esték, mikor a holdat nem nálatok,
de épp nálam keresték, és azt mondtam,
hogy nem tudom, keressék messzi égen,
nem volt-e vajon nálatok
és mosogatott éppen?

Bihari Sándor

TÖKÖLI EMLÉK

(emlékdíj)

A második évben bekiabáltak
az útszélről hozzánk, az útra
a megalázott asszonyok, a testben
és lélekben kifosztott drága nők:
Húj, Húj! Itt mennek a kipihent
legények, himbálják a fütyit a nadrágban,
viszik a bőrpuskákat! Mi meg itt vagyunk
lefegyverezve, koplalunk és kornyadunk!
Húj! Ha még egyszer elkapunk, megkapunk,
széthancúrozzuk ezt a nyomorúságot!

Amikor a szalmazsákokban a szalmát
cseréltük, kibukott és kalimpált
a szalmában a drága és egyetlen,
szájjal és nyállal kenyérből összegyúrt,
mesteri újakkal kiformált hímtag,
óriás csomókkal kötözve a létezéshez.
Akkorák mint egy lábszárcsont, szekérlőcs,
sok ezer példányban a puszta földön.
Álltunk fölöttük megbabonázva, nyomorultul,
mint egy kiásott mohácsi csatamező fölött.

1994

Kondor Ilona

FÜRED KÉTKEZES

(különdíj)

A pillék ragaszkodnak így a fényhez.

Feltesznek egy lapra mindent

és elégnék.

Szomorúak a vigasság foszlányai.

A tekintet keresések.

S a végén be kell vallani

Ruhátlanná tesz

minden lépted.

S a messzeség ködében

hajó siklik fent az égen.

Minden arc álarcot visel.

S te vagy az egyetlenegy

ki belenézel a napba.

Képek cikáznak

Lent az alagútban.

Fönt a fényben

minden van.

A vitorlások, a víz, az ég.

Távolban hegyek, házak

elérhetetlen messzeség.

Törvényszerű szükség,

hogy mindennek vége.

S mint az iskolában

mindenki leül a helyére.

S ha felelni kell

többféle számjegy lesz a vége.

A partralépés után rájössz

mivégre ez a zsongás

színes tömeg.

A vásárfiát ki veszi meg?

Miért nem bújsz odúdba
és fejtéd meg, mit nem lehet.
A pillék ragaszkodnak a fényhez.
(Te sem vagy kivétel)
Feltesznek egy lapra mindent
és elégnék.

1995

Gergely Ágnes

ÉNEK EGY AMSZTERDAMI UTCÁN

(emlékdíj)

míg Irmgard Seefried énekel.

Hajnal Anna

És Irmgard Seefried énekel

– üveg mögött ülnek a lányok –,

prófétanő, nem érlek el,

te tudtad az eget s a lápot,

nem volt mit megbocsátanod,

nem vettél észbe talmi vétket:

üveg mögött ülnek azok,

kikhez egy matróz odatévedt,

zsíros ujnyom a pénzeken

– az üveg mögött lányok ülnek –,

és Irmgard Seefried énekel

s a fákon lángot vet az ünnep.

Brasnyó István

NAGYPÉNTEK

(különdíj)

Miért vennének elő épp engem a zugból?
A történelem kivételesen sem
fordul ismét önnön keréknyomába.
Csak füstje és pora szállong vaskereke után,
üszkös szaga az ekliptika sodorvonalában.
Mater dulcissima, hosszabb éjszakát álmodnék
a valós éjszakánál, akármit álmodnék,
az hosszabb lenne. Reggelre
messze innen elvirágzott a magnólia,
és vélhetőleg Mongólia széléig hideg van.
Jégdarab csúszik lefelé a mellkasomban,
egy pillanatra mintha megcsillanna.
Pedig még nincs reggel,
hajnal sem, átvágva a kakasok toroka.
Csak szélkakasok kukorékolnak,
rézszárnyukkal csépelik a vihart, mely komiszul
az ablakredőnyök léceit rázza.

Határ Győző

ARS MORIENDI

(emlékdíj)

*„művészet és tudomány:
nyúlgátépítés a halál ellen”
(Nyssai Szent Gergely)*

ha elgyötörve felkelek
a nyughelyről ahol pihenni szoktam
hogymint elvámoljam éjemet
nagy döglött átvirrasztott szakaszokban
a csillapító nem hatott
ideg fájó bűnére nincs bocsánat
örökre búcsút mondhatok
a szűnő fájdalom nagy luxusának
már ágyam bárhogyan vetem:
fényár barlang verem vagy vaksetétség
e nyughelyen nem lelhetem
a fájdalomtalanság fényűzését
versmondás istenverése!
sem áldás rajt' se menekvésem – abban
versek nyúlgátépítése!
hogymint félberontom – hányszor megfogadtam!
csapó halál ő – tengerár:
hullámverés mit vershad meg nem állít
az is bolond ki ellenáll
felhagysz vele – fogadkozol halálig
ha elcsigázva felmerülsz
a száz-nap éji Gorgon-vonulásból
s az ágy szélén sújtottan ülsz:
még mindig itt vagy itt és nem vagy máshol

perelni próbálsz – vaj kivel?

betáncol s rajtad végigver – szökőár! –

a boldogabbik végivel

nyúlgát-hosszú a Szörny: mögötted ólál

alkudni próbálsz – esztelen

barom! facsard ki lélek verítékét

benned-széthulló Négy Elem:

szép kiremegéssel – úgy várd a végét

Lászlóffy Aladár

TÜKÖR A SÖTÉTBEN

(különdíj)

Mikor eljön a nap magánya,
akkor lemegy a pillanat
s egy kornyis hosszú délutánra
párperces haldoklás szakad.

Ne kapj a villanykapcsolóhoz.
Viseld el, mint a nagyvadak,
a nyugtalanság hív a tóhoz,
ő fél, ő szomjas, nem magad.

Valami ősi estületből
a naptalanság bújt beléd,
mert benned minden gyorsan eldőlt,
benne kétséglik még az ég.

Hozzád menekül hó és harmat,
hideg, meleg reád tekint
elismerik nagyobb hatalmad,
csak kicsit együtt hordd a kint,

csak kicsit élj a szürkületben:
a meghosszabbodott veszély
jöttkor pillája se rebben,
mert vak, görög, és sose fél.

Tóth Bálint

AUGUSZTUS

(emlékdíj)

Igen, a petúniák illata
Angeluszkor harangbúgásnyi szélben,
ha felizzik a Badacsony sebe,
s szól nagyapám, öreg latintanár:
Nézd, a Szentgyörgy-hegy, akár a Soracte!
(De nem a déli, télfehér ruhás, itt
püspöklilát ölt Sárkányváró tűzben.)
Majd az este, e sötétárnyú lepke
a tóra ül és szétteríti szárnyát,
fejünk felett kigyúl a Lant főcsillaga,
és kiülünk fűzágból font székekre,
a villa elé, az egész család
s nézzük, hogy hullnak Szent Lőrinc könnyei,
az Aguaridák és Perseidák,
a Cygnidák hattyúezüstfehérben
a rég kihűlt vén vulkánok mögé,
a múltba és a tóba mindörökre.

Balla D. Károly

FORTÉLYOS

(emlékdíj)

Képzeld el magad rabruhában
a világ fortélyos felén,
ahol a hideg vasra rá van
égve egy esdő bal tenyér.
Vagy gondold azt, hogy honleányok
imádják minden porcikád,
de rád rohan a gyilkos ámok,
és szörnyű vihar porzik át
a féltékenység tengerén. (Ha
bujá gubókon hemperegsz,
légy szorgosoknál bölcsebb léha,
de nem termi meg kendered,
amit a búza elmulasztott.)
Vagy higgyed magad hindunak
s Buddha-mosollyal öless asszonyt,
ha elvakít az indulat.
Vagy légy kisgyerek, aki téged
hívott, hogy már végre ő legyél,
s mint gyilkoson a könnyű végzet,
úgy csüggjél anyád emlején.
Vagy képzeld magad csendes rabnak
a világ fortélyos felén,
hol fojtani torkon ragadhat
egy félimányi jobb tenyér.

Sumonyi Zoltán

NEMZEDÉKEM ÖREGEDŐ KÖLTŐI

(különdíj)

Egyre inkább egymásra is figyelnek,
ha összefutnak néha egy fogadáson,
alkalmi dísz-vacsorán.

Poharaikat egymásra emelik a távoli asztaloktól,
kutatnak egy-egy vers-sor után
(a másik vers-sora után!)
de beérik végül egy Horatiussal, latinul,
hogy: Vides út alta stet...

Nézd, a Soractét...

Hát Te is érted?!

Mert egymás mellé sodródva most derül ki,
hogy mestereik ugyanazok voltak:
Balassi, Berzsenyi, Vas, Weöres.

De eddig csak messziről, csak méregetve.

Most lesegítik egymást távozóban
a meredek lépcsősoron.

Rakovszky Zsuzsa

PITBULL

(emlékdíj)

Reggeltől estig,
estétől reggelig ez hangzik egyre,
ez árad, ez a csillapíthatatlan,
rekedten őrjöngő, egyhangú düh
a kerítés túlfeléről, amelynek
innenső oldalán csalán virágzik,
tyúkhúr és vérehulló fecskefű,
jázminbokor nyújtózkodik a napban,
a borbolya virága most pereg le.

Úgy tűnik, túrhetetlen
gyötri minden: az éjjel,
a dél, az ég üres kék
tekintete, a Nap égő haja,
a fény, a szél, a reggelek, az esték,
a csillagok csillámló légyraja,
ahogy a kőfal árnya végigcsúszik a kerten.

Vagy nincs is semmi ott,
vagy szinte semmi: árnyak
özönlenek elő a láthatáron
túlról, valami lyukból és mozognak
sehonnét sehová: csak
néha villan elő valami érthető
a szemcsés semmiből: széttéphető
bőr, elharapható nyak.

Talán nincs is szeme,

nem lát ki önmagából
ez a harag – csak elállíthatatlan
zúgás az agyban, az izomzat
emlékszik ködösen valamire:
százezer év előtti
zsákmány után szalad az egyhelyben futó láb,
porrá lett húsba mélyed
a két fogsor, mikor álmában összecsattan.

Vagy mégis egy gyűlölt
arc képe kísért az agy félhomályos
folyosóin, az húzza föl
újra meg újra az eszelős düh rugóját?
Egy gúnyos arc – ő lappang a sötétség
függönye mögött, ő mérgezte meg
a hajnalt és delet, a teret és időt,
ő kerítette a szabad, vak lendület
köré a test kőkerítését...

Honnét fakad,
milyen kútból, milyen gyógyíthatatlan
sebből buzog folyvást? Ez a harag
ott volt, mikor a Nap
született, amikor millió részre robbant
az Egy, ez lángol és őrjöng a csillagokban,
ez sistereg a savban, ez perzsel a csalánban –
mindenhol ez a düh. De
akkor kinek a műve,
ki lakozik a fényben, a fűben, a borbolyában?

Faludy György

ÉGI LOGIKA

(emlékdíj)

Krisztus az Úrral állt az égi korlát
mentében. Földi rémségekre láttak.
A gladiátorok egymást gyilkolták
a cirkuszban, míg a nézők újrátak.
Egy satrafa a vak koldus kutyáját
ütötte le, hogy aprópénzt szerezzen.
Vihogó, ronda kamaszok ugráltak
körül rabszolgák testét öt keresztben
a Forumnál. Isten e szörnyűségek
mellől elfordult és Krisztusra nézett:
„Menj a Földre, fiam. Az emberek
gyalázata felér a magas évig.
Ha még téged is felfeszítenek,
úgy bűneiket megbocsátom nékik.”

Szócs Géza

901 ÉVVEL KÉSŐBB

(különdíj)

MERT AZ EMBER

VILLANYKÖRTE!

becsavarja őt az Isten
valamilyen foglalatba
valamilyen áramkörbe:

becsavarja őt a sorsba.

becsavarja őt a létbe.

Lélek, lélegzet, áram!

áram! áramlás! élet!

mint élőben az áram,

bennem is ég a lélek

Meddig élhet egy körte?

S vajon én meddig élek?

S ha majd engem...

ha majd ezt a...

hogyha ezt az üvegtestet...

hogyha minket így a

körték

mert milyen a körte sorsa:

ha valakik összetörték,

így töpreng a körte énje:

vajon mi lesz velem akkor?

Halhatatlan-e a lélek?

Föltámadhat-e a körte?

Halandó a villanykörte.

ÖRÖK CSAK AZ ÁRAM
ÚTJA
ÁRAMKÖRBŐL
ÁRAMKÖRBE.

Orbán Ottó

A MÉSZÁROS

(emlékdíj)

Tűzfelhőt fújó totemállatom nem békül a halállal.
Forró iszaptól gyúrták fekete szoborteste bazalt izomzatát,
bordái ketrecében egy mozdony zihál,
dö-döm, dö-döm, döng szíve, mint az üstdobok,
de vörös szeme csak közelre lát, nem lát el a csillagokig,
neki az az öröklét, hogy spermája borjakban folytatódik,
élni akar, élni, élni, mindegy, milyen áron,
mert az a nyerő a földön, aki életben marad.
Nincsenek erkölcsi gátlásai, ő a meztelen ösztön,
meglódul, öklel, a port kapálja, öklel, a port kapálja, öklel...
Nem látja (vagy ha látja is, nem fogja föl, hogy mit lát)
a palánknak támaszkodó, színes selyemrongyokba öltözött,
daliás mézárólegényt,
aki biztos kézzel döfi majd a két nyaki csigolya közti keskeny résbe a kardját,
átvágva a marionett-bábu szörnyeteg mozgató zsinórját, a gerincvelőt.

Czigány György

AZ ELSÜLLYEDT KATEDRÁLIS

(különdíj)

Csigalépcső-homály s derengő nap-játék.

Csak vállgödrében bújt meg csipetnyi árnyék.

Üvegablak-szentnek orgona zenére

felszakadt titokként, égből csordult vére.

Lámpa néz testén át, ragyogtató szégyen,

mezítllenül a szín a bordán, a térden.

Arcát a fal vétlen mész-izzása óvja.

Időnk holt súly. Megdől a templom hajója.

Minden part elmerül. Üres táj az ég fenn.

Napkelték hevernek halálom ölében.

Utassy József

FÉLÁLOM

(különdíj)

Mintha rezsegne a levegőég,
mintha rengene a föld alattam,
mintha millió repülőgép
elől menekülnék riadtan:

mintha rezsegne a levegőég,
mintha rengene a föld alattam!

És szakad az ejtőernyő-zápor:
dehogy marslakók, dehogyis ördögök:
jönnek az ínség sivatagából,
gömb szemük villámlik, gyomruk mennydörög,

és szakad az ejtőernyő-zápor.
dehogyis marslakók, dehogy ördögök!

Akár a sírkő, olyan soványak.
Fegyverük nincs. Nem is volt soha tán.
Csak enni, enni, enni akarnak
Európa terített asztalán!

Hallgatom, hogy xilofonozik
bordáikon a halál, a halál.

Visky András

KOLOZSVÁRI ANZIKSZ

– FARKAS UTCA –

(különdíj)

Emlékszel? Emlékszem Tökéletesen
emlékszem mindenre a Főreál Gimnáziumra
is? Emlékszel? Farkas utca hogyan Kolozsvár
Farkas utca Akkor már utcáról utcára
gyűjtötték össze a családokat És akkor lett egy
szó ami kiszorította a neveket és a nevek
kiszorításával elfedték külön-külön

az arcokat Transzport Igen igen Transzport És
emlékszel a Mester nemzetségi táblázatára
Szent Máté szerint? Minden egyes névre
emlékszem belé\ tudom most is Dávid
fiának Ábrahám fiának nemzetségéről
szóló könyv Ábrahám nemzét Izsák
nemzét Jákóbot Jákób nemzét Júdát és
testvéreit És a végére? Emlékszel a végére is? A
Mester nemzetségi táblázatának a végére Szent
Máté szerint? Betéve tudom: Az összes
nemzetség tehát Ábrahámtól Dávidig
tizennégy nemzetség és Dávidtól a babiloni
fogságra vitelig tizennégy nemzetség és a
babiloni fogságra viteltől Krisztusig

tizennégy nemzetség És akkor összeszámoltuk a
neveket a Mester nemzetségi táblázatában
fölsorolt neveket Szent Máté szerint és arra
jutottunk hogy hiányzik egy név Emlékszem
tökéletesen emlékszem Háromszor tizennégy
Az összesen negyvenkét név De mi csak

negyvenegy nevet találtunk a Mester
nemzeti táblázatában Emlékszem Akkor
egymásra néztünk és azt mondtuk:
bizony egy név hiányzik a nemzeti
táblázatból Kimaradt egy név a táblázatból
Meggérdeztük egymástól kinek a neve
hiányozhat? Az enyém válaszoltam én Az
enyém válaszoltam én is És megértettük

hogya mi következünk És úgy lett Törvény
született és hamarosan értünk jöttek
Kolozsvár Farkas utca Új nevet kaptunk mi is
transzport így hívtak bennünket Szia
Transzport! Szia Transzport! Az utca végén
Szent György megöli a Sárkányt Az utca
végén emlékszem De minket nem

arra vittek hanem az ellenkező irányba a Béke
térre A Mennyei Béke tere emlékszel?
Emlékszem hogya Az utca végén Szent
György megöli a Sárkányt Az utca végén
emlékszem De minket nem arra vittek hanem
az ellenkező irányba a Mennyei Béke terére
Szia Transzport! Szia Transzport!

2002

Székely Magda

MESTEREK

(emlékdíj)

Száműzetésük idején
kiváltságképp velük lehettem
mert jelenlétükből jutott
lehettem azzá aki lettem

Aztán a történet fonákja
mindegy már mi volt az oka
amit elhagytak rám maradt
a tőlük tanult etika

Bármint esett később de mégis
mércét adtak és ideált
most egyes egyedül didergek
hogyan nincsenek már ideát

Balla Zsófia

A KÉPERNYŐ IMÁDÁSA

(különdíj)

Ott, abban a háborúban

megöltek

Kétszázhetvennégyezer ötszázhatvannyolc

krisztust öltek meg.

Vonjunk le ebből

harmincezer hatszázkilencvenegy

azokat, akik maguk is öltek.

Marad

kétszáznegyvenháromezer nyolcszázhetvenhét,

azaz 243 877.

Nézzetek szét.

tudjátok meg, mikor születtek.

Az mind Karácsony.

Az Úr

sokszülött fiát

istentelenül sok fiát

adja értünk.

Czigány György

TÓPARTI ZONGORASZÓ

(FISCHER ANNIE EMLÉKE)

(különdíj)

A Garda-tó egébe fájdul
Failoniék üvegfalán túl
lehunyt pillák alatt a szem:
sziklák, felhők? mindegy, hiszen
a mélyre szívott füst gyötört
arcizmokon álom gyönyört
igéz, tömjénfüstként hű dallam
emelkedik, tenger nő halkan,
hogy kezéből: izmok, inak
fényével keljen föl a nap.
A nemlét falán dörömbölnek
árva angyalai e földnek.
Mind szíve közepében égve,
tudjuk, e létnek nincsen széle,
de indulatok méltósága:
csont csupasz, gyors, nikotin-sárga
ujjaidban égboltnyi táj itt
s mi túrhetetlen szólni vágyik.
Nem látjuk már sólyom kezét.
Velünk a csend. Az is beszéd.

Lackfi János

LAVINA-DAL

A boldog-szomorú Kosztolányi Dezsőnek,
Szakács Eszternek

(különdíj)

Van faragókésem, mamuszom,
Van lefagyasztva csirkehúsom,
Csepp piros almám, mind kukacos,
Méztől a szájam még ragacsos,
Gyöngy a boromban perdül ezer,
Hogyha beteg vagyok, van ki kezel,
Van kicsi kincsem, négy szőzi fej,
Négy puli-haj, négy száj lefetyel,
Van mohos, alvó pincefalom,
Magam-faragású fakanalam,
Nagy lufivá fújt bőrfocim is,
Bor, s ha akarnám, volna Guinness,
Van örömöm s még van közönyöm,
Istenem és hozzá imakönyv,
Reggelem, alkonyom, déli verőm,
Dupla személyes, nagy heverőm,
Van sose szívott, régi pipám,
Van kitörölni sanda csipám,
Tűz, lobogó, szeszt inni barát,
Nem kicsi bárkám s csöpp Ararát,
Zöld Skoda, mélyén hörg a motor,
Kertbe csörömpöl a hárfa (eol),
Van madaram, ha a fűre leszáll,
Van levegőm. csak enyém, ki-be jár,
Rímem, elég papírom, ceruzám,
Posta a ládám tölti kuszán,
Csöng telefon, keresik nevemet,

Elhavazó munkám tetemet,
Tervem ezerszám, percnyi időm,
Tornacsukám és tollas-ütőm,
Van kavics, ásvány, van csigahéj,
Kenyér vacsorára: holdnyi karéj,
Farkasi étvágy, homéroszi kedv,
S van lyuk az ajtón, hol dühömet
Rúgva kitöltöttem: vicsorog,
Van szerelőnk is, a csap ha csorog,
Kell szemeteszsák: gyűl a szemét,
Hogyha növény hajt: kell a cserép,
Minden anyaghoz a láda, kosár,
Tégely, üveg, zsák, kanna dukál.
Kell ruha, hogyha a régi lukas,
Kell az akasztó, polc, a fogas,
Ház-dobozunkban ezer skatulya,
S minden egy új: Matrjoska-baba.
Görget, amim van, görgetem én,
S forgok e vásár görgetegén:
Hord a tulajdon, mint lavina,
Mert csupa vant szül mind, ami van.

2003

Sumonyi Zoltán

BOLOGNA, 1995. SZEPTEMBER

(emlékdíj)

*Elhagytam volt a villák vasrácsait is, végig,
Az ezredévi oszlop elébem állt sötéten,
A tetejében Gábor arkangyal árnya lengett.
(Szép Ernő)*

Sötét estében értünk a város centrumába,
A San Petronionál megálltam: itt semerre...
A térkép sem jelölte helyét a kis hotelnek.

Hosszas keresgéléssel egy szűk utcában hajtva
(Talán száz métert mentünk) meg lett a csöpp Apollo;
Behúzott vállal állt egy trafik s kávézó mellett.

Gyötrötten fölvonultunk a keskeny fordulókon,
S feledve lenn az autót, álomba gyorsan estem;
Ezer kilométer volt mögöttem reggel óta.

De, úgy tűnt, épp elalszom, mindőn fölraz egy ember:
A porta morcos öre, s la macchina, hadarta.
Itt áll sok árus autó, nem férnek el kocsimtól!

Ugrottam álmosan, majd ugrottam így volánhoz
Keresni parkolót lent, de még nem is derengett;
Hideg fék- s gázpedálhoz tapadt mezíten talpam.

Hal-árusok rakodtak, köztük reflektoroztam
Sok névtelen sikátort bejárva így, de végül
Egy széles útra értem: Via Farini volt ez.

Lassan gurultam, hátha találok egy helyet még,
De mind foglalva volt már. Az éttermek s a villák
Előtt a fák közé is orral, farral beálltak.

Tovább hajtottam, s közben nevet cserélt az utca,
Most Carbonesi, aztán egyszer csak Barberia:
Itt már a járda szintje följebb s mellvéd mögött fut.

Fölötte oszlopokkal megtartva, hosszan árkád,
Az oszlopok mögött meg nehéz kapuk sötétén
Aludtak régi házak pajzsokkal ékes száján.

Reménytelen! morogtam, de újabb utcanév jött:
Isaia. Na ezt nem! Egyből fordultam jobbra,
Mert még a város-térkép kicsúszik majd alólam!

Egy széles utca volt ez: Piazza M. Malpighi,
Vagyis hát tér, s a lámpa pirosa váltott éppen,
De már derengett és a piros csak rózsaszín volt.

Megálltam, zöldre várva, s egyszer csak balra néztem,
S akkor, akkor riadtam: most álmodom, vagy ébren
Ülök kocsimban s nézek egy tágas templomudvart?!

Úgy voltam ott az álom s az ébredés határán
Mint Kosztolányi állt a szobája ablakában,
Csodálva részegülten a mennybolt csillag-útját.

Iromba őslény-csontváz: fehérén állt a templom,
Hatalmas kőbordáit letámasztotta oldalt,
S a kertben oszlopokra feldúcolt szarkofágok.

Kiszálltam, körbejártam: Piazza San Francesco.
Aztán a templomkertbe. Leülve ott egy sírra
Csak bámultam meredten a borda-ívek élet.

Nem gondolkodtam én ott, csak ültem. Nincs tanulság!

(Hogy: Mit kerestem én itt? Egy parkolót? S helyette
Találtam kőbe fagyva a Mindenség zenéjét!

Egy parkolót?! Hisz ott van! Ott áll a forgalomban
A gépkocsim! Hadd álljon!) Ilyesmit nem gondoltam,
Csak ültem moccanatlan, mezítláb, pizsamában.

Nem is tudom, hogy meddig. Reggel misére jöttek
Sötét kalapban nők, és csodálkozó szemükkel
Tereltek vissza végül az elhagyott volánhoz...

Petőcz András

EURÓPA RÁDIÓ, ÉJSZAKA

(különdíj)

mintha álom, olyan az egész

ismeretlen autóban ülök, nevetéseket
hallok a rádióból, megyek keresztül
európán, ezer és ezer kilométer
van már mögöttem, ezer és ezer
kilométer van még előttem, megyek
keresztül európán, nevetés valahonnan,
valami zörej, recsegés, valami hang kiúszik,
valami hang bejön váratlanul, nem
akarok sávot váltani, csak az útjelzéseket
figyelem, csak a táblákat figyelem, nincsenek
határok, nem jönnek fegyveres őrök, gép-
pisztollyal nem fenyegetnek, nem akarnak
tőlem semmit, megyek bele az éjszakába,
senki sem állít meg, nem kérdezik, hova
megyek, kinek a pénzén, mit akarok, nem
állíthat meg senki, szól a zene az autórádióból,
valaki ismeretlen nyelven konferálja fel
a legújabb ismeretlen sztár legújabb
ismeretlen nagylemezét, talán flamandul
hadar a dídzsé, most elúszik
minden, recsegés, megszűnt a térerő, új állam
képzeletbeli határvonalán rohantam át,
észrevétlenül,
még ezer és ezer kilométert kell megtennem
már ezer és ezer kilométer van mögöttem,
rohamok tovább, új és új utakon megyek,
valami ismeretlen nyelv ismét a rádióban,
konferál valami ismert dallamot, nem

figyelek oda, megyek tovább, végig
európán, előre, csak előre, szól
a rádió az autóban, szól az európa rádió,
nem tudok, nem is akarok sávot váltani,
most hirtelen vált ő maga, mozartot játszanak
valahol, könnyedén, játékosan törnek elő a zongorahangok
a rádióból, szól az európa rádió, mozart szól könnyedén,
játékosan, mint az álom, olyan az egész, aztán
megint recsegés, sípolás, phil collins úszik be, hallom,
hello! i must be going!, üvölti,
nekem is, gondolom magamban, rohanok
tovább, nyomom a gázpedált, ma még meg kell
tennem legalább ezer kilométert,
nincsenek határok,
rohanok tovább,
új és új államokon megyek keresztül,
tizenöt évvel ezelőtt itt megállított a határőr,
mondom magamban, tizenöt évvel ezelőtt itt
megaláztak, mondom magamban, visszafordítottak
hogy itt nem léphetem át a határt, mert
a vízumom ezt nem teszi lehetővé, akkor
le kellett térnem egy mellékútra, csak ott
léphettem át a határt, mintha a cselédlépcsőn
kellene felmennem egy ismeretlen házban, úgy
éreztem magam akkor, mint valami európai cseléd,
most megyek tovább. nem állítanak meg, nem kérdezik,
hova megyek, phil collins üvölt egy régi számot, nem
akarja abbahagyni, én sem akarom abbahagyni, megyek
tovább, előre, mindig előre, nem állhatok meg,
még ezer és ezer kilométer van előttem,
már ezer és ezer kilométer van mögöttem,
recseg az európa rádió,
új és új autópályákon végig, csak az útjelzőket figyelem,
valami ismeretlen nyelv ismeretlenül hadar, majd
mariah carrey hihetetlen magas hangon azt énekli,
hogy always be my baby, szinte könyörög,
nem tudom, mondom magamban
majd meglátjuk, mariah,

még ezer és ezer kilométer van előttem,
már ezer és ezer kilométer van mögöttem,
nekem itt dolgom van, mariah, dolgom van,
megyek keresztül az országomon,
négy tenger mossa határait,
nem állhatok meg,
nem állhatok meg soha,
megyek tovább,
sebességkorlátokat lépek át,
láthatatlan államhatárokat lépek át,
ismeretlen nyelveket hallgatok,
és minden nagyon,
nagyon is ismerős

Czigány György

ZOSZIMA GYERTYÁJA

(emlékdíj)

Tíz dermedt mezítlen ujj hever egymáson
összekulcsolt keze akár egy halotté
Közel a gyermekhez távol csillagoktól
szorgos szívbe hátrált hit rémületével
csorduló szőlőszem vér íze a szánkon
féltjük és siratjuk a rettegők testét
halálba simulva nézték könnyeinket
hatalom mámorea kés keres csecsemőt
pokol és mennyország osztozkodik rajtunk
képesek vagyunk-e vakság botrányában
jövendő gyermekünk arcát nélkülözni
mert színről színre csak égitestet látunk
barmokkal ácsorgunk szalmaszagú éjben
festett koporsóba rejtett rothadástól
s fölnyúló két kar közt képzeletté züllő
indulat és emlék haláltusájától
test a testünk szerint megmentesz-e minket
létünk istállója világvégi jászol
elménknek legszörnyűbb szemfényvesztése vagy
ha szánkba nem lehelt életet a szentség
kezeből dereng föl a hideg viasz-fény
hajnalban fújja el Zoszima a gyertyát

Rigó Béla

I. RIALTO

(különdíj)

Posztmodem álom űz: kiáltó
éjszaka mélyén vak kilátó
Lebeg, a híd, a vén Rialto

Alatta mély víz. ondolált
fodrok alatt most gondol át
pár elsuhant szép gondolat.

Zrínyi is itt járt... Most ezér'
idézem... árnya parthoz ér...
Ő az: költő és hadvezér!

S már kérdem, mondja meg hamar,
aki horvát bán, mért magyar,
amikor költeni akar.

És mért horvát, ha őse dalmát?
(Lajos királytól nyert hatalmát
mindig olyan sokan akarták.)

S minek a harc, sok véres asszó,
kinek fülébe lágy olasz szó
susogja, mit dalol ma Tasso?

Ki fakeresztnél vasszeget vár,
és tudja, többé nincs Szigetvár,
mért nem cserél hazát, szívet már?

Erdőbe viszik, látom ott,
provokálni az fátumot...

Nem tudja még a dátumot.

Horvát, magyar. dalmát... közös kép...

Földjükre egyformán török lép.

Tört életből így lesz öröklét.

Kit így neveltek, nem hibás:

Csak jó szerencse, semmi más!

Athleta Christi az imázs.

Az éjszaka mély alagút...

Majd filmre írja Hollywood.

Sors bona nihil aliud.

Veress Miklós

LÁTÓMADÁR

(különdíj)

Benézett hozzám egy madár.
Nem szólt. Csak nézett s lebegett.

Nem értettem, mivégre vár
odakívülre engemet?!

Aztán hirtelen itthagytott,
mert nem nyitottam ablakot.

Azt gondoltam, mint félbeteg,
ide vissza se térhetek.

Mit ámítsak egy madarat,
ki lebegésnyi pillanat;

míg végül zuhanás-halál,
melybe engem is odavár,

mikor kifogy létünk – a láz,
és tollcsomónyivá aláz.

S holnapra más lesz ez a táj.
Átrajzolja valami kéz.

Ablakon benéz egy madár.
S nem én leszek, ki visszanéz.

2005

Kiss Dénes

FÉNYLIK SÖTÉTLIK

(emlékdíj)

Nem én haladok az utcán
Szélben lebegő porom száll
Áttetsző emberalak úszik
vagy talán poroszkál
Átlátszik rajtam kiskert ház
az egész gyermekkorom
Nem én bandukolok itt
Por sétálgat poron
Nem a távoli jövő ez
de az eltüntető jelen
Nem is hallható nesz
ahol e test megjelen
Átlátszik rajtam az ég is
holdak és csillagok
Sötétlik meg fénylik
ami még vagyok

Tóth Krisztina

TÉVUTAK TÉRKÉPE

(különdíj)

Ifjú apák és még ifjabb anyák
szerelnek mintát, húznak kerti széket
a napos fűre. Villog a csavarkészlet
és a kapupánton a Hammerite,
hát én immár kit hívjak, mondd csak, át
a nagylétrát lehozni? Csupa fény lett
minden levél, indul a soha véget
nem érő sarjadás, felborzolt víz szagát
hozza szél, hibernált kaktuszok
lesik, hogy átlárla a földi áram
égő tüskéiket, s bár nem tudok
mint kendős kismamák az IKEÁ-ban
ragyogni már, de fürdőruhát húzok
és rád gondolva süttetem a hátam.

II.

Van egy gazdátlan délután, ahol
nyitva a kert, ott vár a hallgatásod.
Nehéz volt megtalálni ezt a sávot
melyet csak képzeletünk birtokol,
hol halottak az idő földszagától
gyűrött ruhák közt feketünk... Te vársz ott
hol a tavasz a nyárba ér, te vársz ott
ahonnan mindig elmegyek, de bárhol
köszönj is el, mindig ugyanígy hagysz itt
ahogy a hűvös, esős parkban állva
megöleltél, leintetted a taxit,
s mint a hűtőben a friss, bodor saláta
néztem párás üveget, hajad mint

egy növény nyomódott az ablakára.

III.

Jó volna összefutni egyszer újra
az Állatkertben, mint két idegen.
Hogy várj csak, valahonnan ismerem
ezt a bácsit, mondanám, ahogy húzza
a fiam a ruhám, nézd azt a furcsa
rózsaszín madarat, hogy állsz, de nem
jössz majd oda, más lesz az életem
akkor, mert nem mutatkozom be újra,
hogyan kezdődjön, vége se legyen,
ne legyen pillanat, hol minden eldől,
hol nincsen részlet, mely lényegtelen,
bár lehet, hogy te nem emlékszel ebből
semmire már. Hogy nyirkos tenyerem
maszatos volt a zsiráfedeletől.

IV.

Egyszer álmodban írtál egy mesét.
Az volt a címe, A koszorú baba.
Azt akarta, hogy vidd egyszer őt haza,
szomorú cím volt, mit senki se ért,
de se a végét, se a kezdetét
nem álmodtad meg. Képzeld el, ma a
metróban egy szatyorban láttam a
babát utazni. Aludd és meséld
végig egyszer, hogy mért ez a neve,
a szatyor mélyén hogy megtudjam, mi van,
minden utasnak van egy élete,
engem is várt már otthon a fiam,
néztem egy bácsit mi lehet vele:
ült apu feliratú zokniban.

V.

A tévutak térképét kiterítem,
hogyan megtaláljam rajta, merre mész.
Nyomodban lépked a zarándok ész,
de nem találkozhatunk rajta így sem:
kértem a véletlentől, hogy segítsen
soha nem jutni keresztúthoz és
ameddig érek, ne legyen kevés,
hogyan mellkasomban ne fusson a szívem,
kértem tőle, ne küldjön jeleket,
és napjaimról jelet én se hagyjak,
hogyan borzoljon össze múltat-jelent,
s ahol várnál, a perceket, ha vannak,
pergesse szét. Kihunyt idő lebeg,
hűlő földek fölött a pernye varjak.

Csiki László

HAJNALI BESZÉD

(emlékdíj)

Ma éppen szépek voltak a tárgyak, a helyükön.
Pipám, gépem, népem jaj de jó volt.
Magában élt, egyik se hódolt.
Senkinek se nyílt újonnan ó bolt.
Neve nélkül létezett minden,
a mindenen vagy csak az Óperencián innen,
egyedül.

Nem csend volt ma, de némaság.
Úgy adta minden az igazát,
ahogy tejét a tehén, a lavina,
ahogy a hegyről dől, dúl a fő hiba.
Mindenkinek nem többje volt, csak annyija,
amennyit érdemelt,
senki nem nyert, ha lett volna, pert.

S nem tudtam, mindez mit jelent.
Túl boldog voltam ahhoz, hogy értsem,
mitől önmaga bármi – és én miért nem.
Igen, az üdvözült világ kizárt,
amint igám alól szabadult,
a nézhetőségből, amellyel annyi kárt
tettem benne, magamévá téve,
hogycsökkenttem felére,
elvittem szinte a javát –
csak azt tudnám, hova legalább,
hova kívüle.

De látszott minden, mutatta magát.
Egy csészefül, egy egész világ
szememnek kínálkozott újra meg újra.
Ma minden dolog éppen szűzkurva.
Szánnom kellene a dolgokat vagy diadalmukat
ünnepelnem, nem tudom.
Egymás mellett állunk, egy uton.
Csak rajtuk a fény motoz,
teherként gyönyörű vállukon.

Ez ma volt, egy óra múlva más világ jön el,
kecsegtet a jobbik semmivel.
De addig, addig, amíg felhajnallik
másnak akár, csak a percig, ami szabadít,
mekkora a járás, milyen az út,
és ki nyit kaput?
Szívem felől hinnék valakiben,
szívesen hinném, hogy hiszem,
s mondanám, igen-igen-igen,
te légy. De csak én vagyok.
Ha láttatok egy bejáratot
Isten festett fejébe, szóljatok.
Nem itt állanánk,
hanem odaát,
túl a Teremtő homlokán,
a nagy színpadon, odabent,
a szó bármit is jelent.

Le mertetek szállni a holdra,
de magatokba csak alig.
Tudatlanul tudtok valamit?
Talán az ember mit se lát
saját mélyében csak önmagát?
S így nincs kiút? Önmagához vissza legalább.
Ezért ünneplem én hajnalban bátor butaságotokat,
földi voltotokat, embertársaim,
hogy itt vagytok a csésze fülében is, a remény fogható képeiként.
Tudom már, megtart a tudatlanság, a képzeletnélküliség,

tárgyakhoz köt, mint ma hajnalban a látás
engem is, amikor már nem vagyok nélkületek.
Vigadjatok, feleim.

Kálnay Adél

RÉGI KERTBEN, TÉTOVÁN

(különdíj)

Jártam nemrég egy régi kertben,
csikorogva nyílt ajtaja,
pókhálókat szaggatva mentem,
régvolt magamat kerestem,
bár tudtam, nem lelem meg soha.
Billegett alattam a járdakő,
nem Fogadta el súlyomat,
hogymén én vagyok, nem hihette,
nem így emlékezett lépteimre,
lelökni kívánta lábamat.
Aludni vágyott, megszűnni már,
fűben eltűnni észrevétlen,
földbe süppedni tán,
amelyből hajdan vétetett.
Hanem a fák, a jó emlékezők,
csak végigmértek szótlanul,
láttam, megismernek engem,
csodálkoztak is, mivé lettem,
s karolták volna vállamat.
Gyümölcsök helyett emlékektől
roskadoztak most az ágak,
fáradt, régi, töppedt képek,
s könnyű, hajdanvolt álmok
ringtak incselkedve, s kérdezték
volna, hogy vagyok, de jött
a szél és befogta szájuk, örök
csend legyen dohos világuk,
szólniuk hozzám felár nem szabad.
A kert végében még állt a pince,
besüppedt tetővel haldokolt,

láttam, szememre hányja
a sok eltűnt évet és hónapot.
Csöndben álltam, várokotam,
talán hallok valami fontosat,
olyat, ami csak nekem szól,
amit nekem őrizték itt a fák,
s jól gondoltam, szólt a kert,
fülembé sűgott, így űzent:
az idő, ez a furcsa szerzet,
láthatatlanul körbefon, nem
érzed, úgy mozdít észrevétlen,
s mire feleszmélsz, megírja arcod,
akár te tetted ezt hajdan kerted
fáival, itt jártam, írja, és lesi kajánul,
mit szólsz, ha látod, csakugyan,
már megint jött és leopta a fényt
hajadról, kicsalta a színt szemedből,
s most arra vár, hogyan görbítse hátad...
Lásd így vagyunk mi is, tétován
keressük egyszervolt magunk,
de hiába, nincsenek csodák,
nem jön elő, mi élő volt, a múlt.

Jól van így, gondoltam akkor,
hiszen itt minden én vagyok,
a járdakő, a kapu is, a pince és
a néma fák, bennem süppednek,
csikorognak, nőnek, bennem
emlékeznek már örökké, így
hordják súlyos terheik
a közben az idő csak röpít...

Miklya Zsolt

AMIT HOZTÁL

(emlékdíj)

Antinak, levél helyett

Amit hoztál,
a rácsos ágyat, falvédős falat,
papsajtós gyepet, végighempergett
árokpartot, belakott ágkoronákat és
elhallgatott mondatokat, befejezetlen
társasjátékot és mesét, ajtó mögül a
krimi hangjait, éjszakai beszélgető-
társad elfelejtett nevét, ezt az egész
álomba szuszogást, hiába ébredsz
hajnalok hajnalán, a rettegett éjszakát,
aranyos szkarabeusz, görgeted tovább,
vagy görög az magától is, mint amikor
sziszüphosz focizni kezd a lejtőn.

Házias szülés volt,
csak a szomszédba kellett mennie,
a szülőotthonig. Itt hagyod a születés-
napod? Vendégei csak nevettek, ne
idegeskedj, majd koccintunk rátok, Ani.
Kiidegelte magát, míg bemosakodott a
doktor, érezte a böllérszagot. Apját várta,
könyékig feltűrt ingben, aztán, mint vászon,
ha hasítják, valami csak szakadt, szakadt.
Az öreg frontsebész feje fölé emelt egy hús-
cafatot, a fiad, bajusza alatt csak morgott,
a régiek, tudod, szakadékba dobták volna

az ilyet. Nem baj, a családban marad.
Vászonba tekerte aztán, könyéig feltúrt
ingben, s nem értette, Anika miért lett
olyan ijedt. Már viccelni sem szabad?

Porral szembe pisálni
képtelenség, te mégis gyakorolod. így
könnyű persze, nyári ruhában, meztelenül,
azzal a fonottkalács porolóval a kezében.
Bele is ültél, nyilván, hintőporral tele az
udvar, nem porcukorral, olyan selymes
az érintése, nem ragad, nem is olvad. Ahol
rápisálsz, amőbaformák keletkeznek, mintha
ólmot öntenél vízbe, csak itt a felszín rándul
csomókba össze, míg ott víz mélyére süllyed
a jövőkép. Ennyit megtanultál azonnal, első
leckéid között a porolóval, pisanyomaid
nem szeded össze, hadd töltekezzen
újra a fénnel, addig se vered fel,
anyád meg törölgetheti a selymet.

Zsírszagod van,
porcikáid pörccé zsugorodnak a rotyogó
lében, tart még a tor, zsírszagú az egész
gang, az udvar, futsz dédmama szobájába
inkább. Megnyílnak végre a féltett zugok,
a divány rugói felpattannak, mint titkos zár
egy katonaláda fedelén. A falvédő színén
szarvaspár emeli fejét, szívja a gyanta-
szagot, nem hagyná semmi pénzért, s te
csak rugod, rugod meztelen talppal, két
perzselt szalonnapörccel, szemed a
völgybe fut, ahol a kárpit már kissé
kopott, s ahol még rágódik valami por-
con egy parázs orrú erdélyi kopó.

Magasra került a léc,
észre se vetted, naponta bújtatok át

alatta. Bújócskázatok még a lavórban is,
milyen lehet egy óriás teknősbéka. Anyátok
szívhalál kerülgette, mikor a lavór elindult.
Szívhalni persze könnyű, mikor az ember
se nem huny, se nem búj. Bújj zöld ág alá,
tyúkólba, fűbe, paradicsombakorba, lavór
kiborított vizébe, változz szívhallá, haItüdő-
vé. Idővel megérted, szívhalni mégse könnyű,
és szívesebben lennél ma is hunyó inkább,
mint akit halálra keresnek. Magasra került
a léc, naponta búj sz át alatta, szívedre ne
vedd már megint, elég csak észre.

Elengeded a füled mellett,
most aztán boldog lehetsz, játszatsz
kedvedre, nem az övére. Lassan kinőttök
a lavórból, ki emlékszik már az együtt
pancsolásra, boldog viháncolásra.
Most megint itt vigyorog, kelleti magát,
játsszál vele. Játsszon a halál. Kit ér-
dekei? Paradicsomot a kertben más
is talál. Különben is. Mi jó van abban,
ha passzírozod. Akkor már rugdosod
inkább, de csak a zöldeket. A többit
hagyod. Üljön bele. Gyúrja pürévé.
Pancsoljan. Legyen boldog leve.

Telibe találtad a tyúkot,
mint a rohadt paradicsomot szoktad,
most aztán jól kitomboltad magad.
Egészen más belerúgni egy párnázott
puha seggbe, legfeljebb pihédzik kicsit,
mint a keményre pumpált lasztiba,
amivel vérre megy a játék. Persze ezt
nem tudod, ártatlanul keveredsz mindig
a lábak közé, kotorod el a labdát, rúgod
a bőrt, a bokát, mikor mi kerül utadba.
A rohattannyát tombol a pihédző állú,

kotorsz el, nagyot rúg egy göröngybe
segged helyett. Sejtéd csak, mit úsztál
meg, a következő becsúzásig. Akkor
meg előnt a boldog lé, végre, karon
visznek be anyádhoz. Karból karba
tesznek, benzin, hintópor, párnakötés,
rohajtó érzés, alig várod, hogy be-
csússz vele egy paradicsomnak.

Jól beolvastál neki megint,
ereggya, aztán ráolvasás lett belőle,
csába, csába királynő, neked milyen
van. Nem számítottál barackdombokra,
dombok között a völgyre, csak szemeddel
érintetted a barackbőrt, felért egy áram-
ütéssel. Ereggy belőlem csába királynő,
anyátok kiáltása vetett véget a varázslatnak,
gyertek, kész az uzsonna. Vajaskenyér volt,
két fél őszibarackkal, bőre lehúzva, csábított
az illatos hús, mégsem haraptál bele azonnal.
Az áram ütött bőrkígyókat figyelted, ahogy
a fű közt pöndörödvé megmerevednek.

Nem szólt a rádió,
csendnek kellett lenni, úgy általában,
anyátok vasalt, te besurrantál a nagy-
szobába, ott állt a sarokban, mint egy
elvarázsolt faláda, amin hangok után te-
keregnek a gombok. Ismerted a nyiszorgó
hangzavart, nem kellett ahhoz bekapcsolva
lenni, nem mertél nyúlni a vajsárga fogakhoz,
csak a két óriásgomb szemet forgattad lassan
körbe, kiválasztottál valami adót, és futottál ki
a diófához. A két óriás gomb ott lapult már a
zsebedben, sikerült kinyöszörögnöd a gombos-
tűkkel együtt, apátok adott kalapácsot, amivel
a diófába beverted. Lassan forgattad a két
gombszemet és sokáig, amíg a nyiszorgásban

meghallottad a diódalt. Szólt a farádió, míg
ő egy fehér bugyiban alatta táncolt.

Kivédted volna a szemüket
is, ha nem kiskapura játszótok örökké.
De a gesztenyék alatti keskeny sávra
nem illett nagyobb kapu, féltéglák
biztosították a rugalmat, a létszámtól
függő pálya hossz tengelyében. Be-
épített emberként maradtál leginkább
hátról, ragadtál minden előretörőre,
lábukba akadtál, buktak volna, ha nem
tartja meg őket nyugalomuk. A diri fiával
jó lesz vigyázni. Később a vetődést is
ott gyakoroltad, ugrottál minden fél-
téglára, szemüket is kivédted volna
a körzeti bajnokságon, ha a salakon,
akár egy téglát, nem hasalsz el.

Ami a szíveden, az a szádon,
szívtad volna az anyanyelvet, nyelvelted
volna még sokáig, bőfögted volna anya-
vállra, nem rándítottál volna vállat, a sok
volna se ismétlődne, elhallgatásig. Anya
szája körül szigorú ráncok. Úgy szívta a
Fecskét, mint apa a Tervet. Az erővonalak
füstté váltak. Te csüggtél volna szótlánul,
de csak csüggedned engedett a vállad,
teremtett társat, vele beszélgettél álmatlan
éjszakákon, nevét meg elfeledted. Ez az
elfelejtett név csüggeszt azóta, tesz szótl-
lanná, majd fecsegővé. Fecskéid minden
évben kirepülnek, te meg füstölögsz utánuk,
bár legszívesebben mindet visszaszívád.

Kiöntötted a szíved
az élire vasalt ruhák közt, itatóspapírként
szívták magukba, anya nem vette észre,

füzeteket javított, piros tintáját itatta. Idegeire mentél ilyenkor, négykézláb közelítetted meg az ajtót, loptad be magad a metlaki tükrén, hűvös volt a kő, ahogy az arcod ráfektetted. Nem érezted az élit. Félni a kishálóban szerettél, szaladtál be a puha sötétbe, ami a konyha fényét felitatta. Most nem lehetett szaladni. Tükörkúszással haladni legfeljebb előre, mint egy tükörgyík, eltűnni a ruhák közt, hasaini a szekrény mögött a sarokban, hallgatni, ahogy telik a szíved, kiönteni, mintha még élnél.

Szálinger Balázs

CSELES HOMÉROSZ

(különdíj)

Míg a világ pajzsát remekelted a föld anyagából,
S illesztgetted a jobb érveit érceihez,
Tudhattad, hogy a harc épp műved díszei közt dúl,
És mit védeni kell, nem lesz védeni pajzs.
Míg a türelmetlen hős várt, te zenére matattál,
Rongyokkal letakart magnód jól duruzsolt,
S lám, amikor megfordítottad az égi kazettát,
Üllőd oltárán megmozdult az arany.
Egyszerű műsor volt, de a végén tudtad: e tájra
Új nép jó, ami nem túri az isteneket,
Szingtje fölött megtart néhányat félni, rajongni,
És amelyik könnyű: fogja, s efeledi.
Döntöttél: a remekmű szép legyen és feledékeny!
Képei embereket fessenek isteninek. ... !
Kintről már csatazaj hallott, egy hős föl-alájárt
Mit sem sejtve. A pajzs holtan hozza haza.
Legcselesebb isten vagy a kétkönyvűek egéből.
Nagyszerű, bátor öreg, győztél undorodon,
S még a teremtést is lehazudtad holmi kovácsnak –
Szörnyű isteni sors: embernek vagy örök.

Sztanó László

KÉPZELT ETRUSZK KÖLTŐ SORAI

(különdíj)

Eljön majd az idő, amikor nem értik már, amit írtál.

Megőrzik talán betűidet a kegyes évek,
nem süllyedsz el a romló matériával, csak épp
nem értik,
nem tudják érteni, nem akarják
érteni immár az ígét sem, mely valaha
világot mentett. Hogyan értenék hát
tétova, rímbe kapaszkodó dadogásod. Pedig
nem kevesebbre nézel...

Jó, ha előre

látod a sorsod: centuriók dárdáin csillan
a holnap, vízvezetékeken, utakon, via
Flaminia. via Praenestina, hetykén lépdél
jövője felé a világ, nem kérdez
költőt, nem augurt, sem Apollót -
de ne csüggedj!

Ne lohadjon a szándék, fogd erősen a tollat,
szegezd ama jövőnek. Ők
lesznek, kik olvasnak, felednek, vagy akik
számára nem is léteztél soha, ők,
nekik írsz!

Tóth Krisztina

A VILÁG MINDEN ORSZÁGA

(emlékdíj)

Forgott a nyárfavatta, nem volt kitáblázva az égető,
aztán feltűnt a műút végén a csavart kéményű pléhtető,
és tudtam, hogy az az, valaki mobilozott az udvaron,
a kapu tárva-nyitva állt, köszöntem, gondoltam, úgy hagyom,
megállított egy férfi, kérdeztem, hogy jutok az irodába,
szóval maga jött egyre, akkor a maga nagymamája,
éppen időben, mondta, már be van kezelve a néni,
nem mertem rákérdezni, hogy ezt pontosan hogy is érti,
de még igazolnom kellett, hogy a magyar állam polgára,
s az elhunyt ily módon jogosult a hamvasztásra.
A papírokat az asztalra tettem, egy nő meg a gépen
babrált: az útlevel a fűzésnél, pont középen
kinyílt a levegőtlen szobában, mint egy ablak,
pecséttel tanúsítva, hogy birtokosa
a világ minden országába utazhat.
A világ minden országának csarnokában
egy szürke, zúgó monitor előtt álltam,
és figyeltem a nagyanyám útra felöltött arcát,
ahogy a sínen lehunyt szemmel haladt át,
és még hasonlított magára, csak hegyesebb volt az orra,
e már jobban hasonlított az összes földi halottra,
májfoltos, sárga tokká változott, pusztá testté,
ez hamis világ timnüce belől menté,
amikor becsúszatták, hirtelen elnéztem máshová,
és odutta vala neki paradicsumut hazoá,
és széket toltak alám, üljön le, ha kivárja,
de menni kellett a gyerekért az iskolába,
nyomogatták a gombokat, zúgni kezdett az áram,

egy óra negyvenhat volt. Nem hiszek
az örvénylő test feltámadásában.
Nyár turbinája, száraz esőt hadart az égbolt,
hunyorogtam, odakint meleg szél volt,
karcos felhőt kavart, vitte, besodorta középre,
nem őt sirattam, nem beszélünk már vagy öt éve,
nem azt az arcot, kezét, nem a sápadt gyerekkort,
hanem a testet, a testet, a testet, hogy csak ez volt,
hogy ennyi az egész, leváló bőr, lila körmök, hogy ennyi,
hogy üres test vagyok és hogy nem bírlak nem szeretni,
hogy a világ minden országa egyetlen test maga,
hogy mégisincs otthona, hogy másban sohase ér a test haza,
autók dudáltak és jött egy biciklis, kikerült,
a por a bőrön át lassan a szikkadt szívre ült,
két óra múlhatott, mikor tudtam, még mindig égett –
Mentem valahol az Auchan mögött,
hogy megtaláljam a HÉV-et.

Barna T. Attila

LEHAJTOTT FEJJEL ÜLT TOVÁBB

Nagy Gáspár emlékének

(különdíj)

A félhomályos, üres kórházfolyosó
végében ült, a kávéautomata
mellett, kissé előrehajolva.

A földre bámult.

Csak akkor

pillantott föl, mikor odaértem

elé s ráköszöntem –

az arcán

öröm és meglepetés,

utóbbi

fehér köpenyem láttán,

nem tudta,

én is ott dolgozom.

Régen találkoztunk, utoljára

talán valamelyik

szerkesztőségben.

Nem beszélt

bajáról. Valami

papírért jött be csak.

Pár szó után elköszöntünk.

Hívtam a liftet. Mikor az

ajtó összezárult, intettünk

egymásnak. Mosolygott. Még

láttam, feje mellére

bukik újra,

válla meggörnyed.

Várt. Kint, az ablakon túl

kemény decembersötét.

Tózsér Árpád

ESTI DRAMOLETT

(emlékdíj)

1.

Művirág gyökerét ne keresd, ne áss:
földre plexi-lét nem emlékezhet.
Nincs visszatérés, se örök, se más:
mű-istenekben nincsen kezdet.

2.

Történt, hogy partokat szült a tenger,
szirtek fakadtak s a szirteken rózsák. –
S az üzekvő elemek sarját, az embert
kiűzte a kertből az elárult Jóság.

3.

S emeltünk magunknak várat az úrben,
a kárhozatba tükörvilágot,
koholtunk édent, fűtől hevülten. –
Csapnak ma arcunkba lét-virágok.

4.

S dől a fal, aminek elménk vetettük
(meglelte pontját tán Arkhimédész?),
rácot kapnak a szirmok, s felettük
nem köröz lepke és esti kérdés.

5.

Leomlott Rómaként a nagy Trade Center,
helyén mítosz és mély hold-árok. –
Lehullt a rózsza, és lehull az ember,
tükörcserép közt műgyopárok.

6.

Fajok a porban, megannyi bűnjel. –
Kihajlik a második kertből szárunk.
Valaki akkor is kosbor-szemünkkel
néz, mikor türkör-édenben járunk.

Kálnay Adél

VALAMI EMBERI

(különdíj)

Csoszogva jár. Bűdös.

Úgy hívják Sanyi.

Aki elmegy mellette,

nem vesz levegőt.

Kunyerálását sem

illik meghallani.

A gyerekek csúfolják:

„húgyos, húgyos!”

Akinek mersze van,

megdobálja, mások

csak fintorognak:

ott megy a koszos.

Vannak, akik tudják,

nem volt mindig így,

Sanyit felesége és

családja várta, de

jött egy szörnyű nap...

Itt a mesélő is legyint:

ez csak legenda, zagyvaság,

mondja, mindenki így

meg úgy beszél, a népnek

szörnyülködni élvezet.

Sanyi nem tud erről.

Csak csoszog , végig-

Csoszog a városon,

kezét nyújtja felénk,

s erőtlen motyog.

Csoszoghatna bárhol,

bármikor, időtlen alakja

feltűnik, enyész, majd

újból itt terem...
Hordoz valami múlhatatlant,
kétségbeejtően emberit,
ezért lenne jobb nélküle.
Menjen csak vissza
a régi, szép könyvekbe,
melyeket meghatottan
olvastunk hajdanán,
menjen vissza a
történelembe, vagy
csoszogjon esetlenül
egy halvány kópián,
legyen bárhol, bármikor
csak ne itt, ne most,
a valóságból tűnjön el!
Egy napon persze
vége lesz neki.
Talán egy padon vagy
koszos lépcsőházban
ledől, s úgy marad.
Nincs már Sanyi,
terjed el gyorsan,
s mindenki egyre
vidámabb, örül.
Ezután könnyebb
lesz jónak látszani.

2010

Szálinger Balázs

HALOTT POROKBÓL MINDENFÉLE ÚRNŐ

(emlékdíj)

Halott porokból mindenféle úrnő
Olyan könnyedén áll össze újra
Követhetetlen ritmusok mentén,
Hogy az egyszeri ember ledermed,
És azt kiáltja:
mit képzelsz mégis,
Mért nem kellettem, mikor kellettél?

Négy-öt királynő egyazon táblán,
Ellenfél nélkül: csupa ellenfél.
Újra föltámadt királynők jönnek
Hullaszagúan, egymásra fújnak,
Csupa nőtestű Frankenstein hozza
A nagy munkával átlépett múltat,
És beköszönnek:
most már vihetnél.

Romlott húst hoznak, és nem nevetnek.
Dallamot, csókot nem érdemelnek.
És mi, férfiak, s igen: királyok,
Tudjuk: a harcban kiderül úgyis,
Hogy csak érzéki csalódás minden,
Minden simító ujj és kacsintás.
Amint a frontvonal eléri őket,
Halott húsuknál nem érnek többet.

Kabdebó Tamás

RÓMA-AMOR

(különdíj)

(Che piu ha, piu lassa

A con maggior dolore passa)

(a) Az URBS Hajnalban fogadta a vándort. A nap vörös sugarai döfködték a görögdinnyék méregzöld héját, melyek közt kornyadozva, bóbiskolva zötyögött a szamaraskordé tetején. A Porta Portesén kocogott be a csacsifogat, gazdája, egy öreg, fogatlan dinnyés, csutorával a szájában, a fal tövében hamarjában kiárulta a dinnyéket, mielőtt a bolhapiac zsibárusainak, vevőinek, tolvajainak nyüzsgése elborította volna a kőterepet. A húszéves magyar menekült fiú leült a kövezetre, hátát egy mérföldkőnek támasztotta, már sima, még hajnalhűvös volt ez a travertina, s mivel három napon át autót, teherkocsit, kordét stoppolt: azon nyomban elaludt.

Álmában egy diadalmas légió elcsigázott centuriója volt, a Via Sacra felé masírozott, amikor kidőlt a menetből. Arra ébredt, hogy valaki a farzsebében kotorász. Egy fürge ujjú, sült kolbász szagú zsebmetsző megszabadította menekültügyi útlevelétől. (Néhány sestertius vagy líra egy zacskóban a nyakában lógott, ez megmaradt.)

Átélt már cifrábbakat is és kegyetlenebb környezetben. Nem riadt meg új helyzetétől, hanem átadta magát sorsának, melyet egy kívülről – azaz az Urbsból, belülről –

érkező eumenis mért rá. Óh igen, az elkövetkezendő
időkben majd megkísérel felemelkedni, és meglovagolni
a felszabadító balsors lovát, hogy az őt e
valóságos és szimbolikus aktussal hatalmába kerítőnek
ne csupán játékszere, olykor ura is lehessen.

(Megéhezett, focaccia után nézett – melyet, Magyarhonban,
Beatrix királynő szakácsai elpogácsásítottak – egy
kóricáló kutyát és a frissen főzött kávé szimatát követte.)

Az eumeniszek egyben eriniszek is, kik hol
vésszel, hol káprázattal szolgálnak. Festő elődjére, Sanzióra mérték
ecsetrevaló bájt, sziporkázó szemet, pestishalált, druszájára,
Timótra a mennyország ígétét, előtte kolosszumbeli
tigrisfoghalált; a Forumnak, a Lateránnak és a Vatikánnak
szent, majd vérnősző, utóbb alázatos pontifexet; a várost –
talpaló tikkadt zarándokokra – a nap
delelőjén – az afrafát enyhítő szökőkutak színterén.

Áldott legyen az a kolbászszagú tolvaj
szajha, aki az angol illetőségű igazolványától
megszabadította, útleveletlen szabademberré tette,
itt maradásra kényszerítette.

(b) Róma Szent Mihály lován, hogy láthassam az egész várost

A hét domb egyikére fölkapaszkodám
Majd letekintve – honnan érclován ülve Garibaldi,
ajkbiggyesztve, Pio Nono Vatikánjára néz,
az orom hátán a rom szüntelen alakulását láttam;
rádöbentem: Rómában nincsen penész
mert újrasarjadva minden mindenre épül
és ez a föltöltődés a történelem.

(Lám odafent, azaz, lefutván: idelent
a pápaságba is beépült a bűnös,
a kiirthatatlan pogány elem.)

Elfogott a kétség, lehet-é, hogy nemcsak Janus
De kétarcú, pogány–keresztény minden Isten?
egyik kezével sújt, hogy aztán föléd hajolva

a másik kezével fölsegítsen?

(c) A Trattoria Marcella , a folyosótól,
mely a Vatikánból az angyalvárba vezetett,
éppen kétháznyira van. – Itt megtorpantál.

Nem voltál lakáj – ma sem vagy az –, udvaronc,
kardinális sem, nem is kegyenc. Mi voltál hát?
hitetlensége börtönébe zárt fegyenc.

A küldöncök egyike voltál, ki Bakócz
Tamás sleppjéből ittragadt. Talán mert
megneszelted az otthoni vészt, az ökörsütés

helyett Dózsa György húsából a pecsenyesütést.
Vagy, ki tudja, Lászlai János kanonok
kérésére fölseperted a Stefano Rotondo követ.

Most itt állsz a folyosófal tövében, és sárgulsz
mint amott a hárs. A hatvannégyes buszt simogatja
csupasz karjaival a fűrtös akác.

A felhőket megfesti az őszi nap, platánlevél
a csipkézett bástyafalon, s mint fönt a felhőszegély
idelent is zománcozott e verőfényes pillanat.

Az angyalvárban az egyik Della Robbia.
Zománcának titkát, szelencébe zárva, egy szobor
belsejében rejtette el ó – így a szájhagyomány

A szobor töretlen. A család kihalt. Kihalok én is?
Avagy kihajtok, mint tavasszal a hárs, az akác?
(Ha már kenyér nem lehettem, leszek-é kolbász?)

d) AMOR (Eine Welt zwar bist du, o Rom; doch oltne die Liebe
Ware die Welt nicht die Welt, wílre denn Rom auch nicht Rom,)

Ő barátjára várt, én egy előadásra
Mellén feszült a blúz, énekre fakadt a szája,
Aztán elkezdett az eső cseperegni –
ő meg, mivel a srác nem jött, pityeregni.
Átfogtam a vállát, ne sírj, itt vagyok én
Hunniából idepottyant ifjú legény. A Palazzo Falconieri előtt álltunk,
A Campo dei Fiorin megteáztunk,
Egy hajtincse csészéjébe göndörödött,
Kiemeltem, megízleltem, meg sem rökönyödött.
A cipészek utcájában volt egy szálloda
Ó nagy ég, sántított! Ölben vittem fel oda.
(d) (und des Hexameter Mass leise mit fingernder Hand)
Holt férjtől özvegyült szép nő sóhajtva köszöntlek
Még egy ölelés s velem elszáguld majd a vonat
Szent Andrea della Valle harangja ha kong
Jel lesz az minékünk, a búcsúcsók jele lesz
Le fairé de l'amour mit tőled Rómában tanultam
Kalauzom légyen, talizmánom az életúton.

2011

Jász Attila

NAPTEMPLOM VILLANYFÉNYBEN

(emlékdíj)

részletek

Süvöltőt leterítő ölyv. 1893

ez a madár olyan hidegen néz
mintha ki lenne tömve
iskolai szertárból kölcsönözve
egy órácskára
az énekes madárral végzett éppen
most kíváncsi mit szólok hozzá
megfestem inkább ha ezzel mondok valamit
az ég közben derűs világos és lehetetlenkék
hogy még jobban kiemelje
a ragadozómadár karakterét
a sziklás talaj képen elfoglalt mérete
szándékosan alapos részletei
már egészen kielégítőek
kopott barnás foltjaival izgalmas
penészzöld váltakozik
pedig csak tanulmánynak készült

tizenkét éves koromban, nagypénteken megsebeztem egy madarat, majd üldözése közben a havas partról a feneketlennek mondott csatornába csúsztam, nem emlékszem, hogy jutottam ki, végül, a partra

Őz. 1893

az agancsát vesztett szelíd őz felháborodottan néz

amiért épp egy faagancs elé komponáltam
nem figyelve érzékenységre
ilyen őz nincs természetesen
ahogy ilyen fennsík se
mögötte suta dombbal
valamit mégis az állat mögé kellett festenem
a kiszáradt facsonkból előbújó levélkék
őszi öltözetére figyeltem leginkább
talán ezért sértődött meg valójában az őz
vagy amiért idő előtt kapott
sértődést tükröző
üvegszemet
erről azonban nem tehetek
csak festem
legjobb tudásom szerint

szilvaszedés közben egy magas ágat vadászpuskámmal hajtottam le, az ág beleakadt valahogy a ravaszba, és a puská a lábam közé tüzelt

Almát hámozó öregasszony. 1894

szinte még mindig érzem az alma illatát
hiába elhibázott a kompozíció
átlengi valami németalföldi báj a képet
a kontrasztot tartottam legfontosabbnak
megmutassam miként is lehet
plasztikusan közelíteni
egy adott témához
az angyalszárny nagyságú kézfej repdesni szeretne
mégis feszülten pihen a fehér kötényen
két ujjal nyugtatóan érintve a tálat
a felemelt kezű késben semmi fenyegető nincs
ahogy jelentősége sem a szürke pengének
amin a mutatóujj másfelé tereli a tekintetet
a keresett titok képen kívül található
szinte felülről látjuk az öregasszony
gácsi házvezetónőm özvegy Prazenkáné fejét
petyhüdt ráncos bőr lefelé sötét tekintet

egészen pontosan szemhéj
barna sál van a nyakában szintén a kontraszt miatt
hogy kiemelje alázatos és lényegtelen feje fontosságát
elválassza a sugárzóan fehér kötényétől
szinte még mindig érzem az almák telt őszi illatát
ahogy a gácsi patika padlásán elrejtett képre gondolok

azon a meleg, nyári délutánon határoztam el, hogy én leszek a világ legnagyobb festője, hisz egyértelműen
kijelöltek rá, így álmodoztam vidéki patikussegédként

TENGERFÜRED

(különdíj)

Mint egy Örkény-novellában, a dolgok után, hol túlélte magát a verejtékező nyár, megindulsz le a dombról, ismerős utcakövek, nem kétséges, hogy itt valaha jártál, emitt egy cukrászda, ott egy hotel – helyek, hol boldogtalan vagy repes az ember s hirtelen orrodba szökik egy illat; az nem lehet: a tenger, a tenger, a tenger.

De nincs kétség: a part mentén otromba norvég tankerek horgonyoznak, nehéz, lenről jövő sóhajokat visznek s futószalagon gyártott üdvtanokat hoznak, kintebb, a nyílt vízen komor, katonazöld anyahajó, szövetséges felségjel alatt; az áramlatok szardíniatetemeket sodornak, olaj ömlött, az idő áll, nem halad. Az apátság ikertornya gótikus, villódzó effekteket rajzol rá a világítótorony, más gyönyörök, titkok, más ijedelmek árkolódnak a napcserezett arcokon, a borok is mások: a só felkúszott immár vén szőlőtőkék gacsos gyökérzetén, mint égi áldomás, csapzott fellegrojtokon úgy verekszi át magát a fény, pogány, nagyon pogány. Csoda-e, ha térítő szerzetesek prédája a város, a história, mint gyomrot az orvosló savanyúvíz, az utolsó sejtplazmaig átmos, ó, a darabos kelták, ledér illírek, mesebeli dákok, tengerszántó vízi labancok, itt építettek, csókoltak, reméltek s a parti homok megbocsátón elfedte a harcot, most csupa béke minden. De mentik a szivárvány múltat makacs emlékezetű gének, hogy jött Tagore őrnagy, a szíve sajdukt s foglya lett az apály igézetének, fát ültetett talán vagy virágot, egyenyári kincsét szeszélyes alkonyokba szórva, a régi-újvilágot ily mód gyarmatosítván. S egy más hajósról is regél a monda, hogy itt járt Quasimodo kapitány, szerelmét fátyolos tekintetű asszonyok őrzik és költészet lonca leng a sziklapart tövéen, mely újra hajt tavasztól rendre őszig és hajók mennek derűs Itáliába metaforákért, könnyű, fűszeres rímekért, cserébe homlokráncolta eszméket kínálnak. S bár a Hanza-kalmár fukar és kimért, virágozik a verskereskedés. A lélek e tájon fenséges, mint viharpaskolta várfo, itt huri-mennyek hitét könnyedén eldobták a monogámmá szelídült ottománok, mert az asszonyok, az örök el-nem-menők itt mindig körülindázva szerettek, sziluettjük a horizontra égett, vártak, szültek, túrtek, búcsúztak, öleltek; és csödbbe mentek mind a matrózkuplerájok, mert a tenger csavargói a korzón az ő tekintetükben elmerülve, halálig-szenvedélyt kutattak mohón és vadorzón

s a végső percben bízást visszatértek. S az összefolyt időben ősök és utódok álma
úgy csillámlott, mint odaát a szirten Géza apát őszes, torzonborz szakálla;
poéta maga is, hithű eretnek. S a vízölelte város mélyen csontjaidba épült akkor,
kavargott benned nyáresti teátrum, krónikás aggastyán, lelkesült reformkor,
dajkált Tengerfüred s magával ragadott, mint szépségben fuldoklót édes örvény,
de indult a vonat, menned kellett. A kaptatón szembejött és biccentett Örkény.

Lackfi János

EGY MONDAT AZ IDŐRŐL

(különdíj)

Ahol idő van, ott idő van,
országútban és dűlőútban,
a pörgő kamionkerékben
idő dolgozik észrevétlen,
szekérkerékben, mint a küllő,
napsugárként szétkúszó hulló,
a körkőzépről szerte terjed,
forróságában minden megerjed,
minden omlik és minden bomlik,
de zöld szökőkútként toronylik
a rothadásból a magasba
esőerdő, hórihorgas fa.

Idő úszik égre a fában,
s a más ritmusú borostyánban,
mely a fán kúszik rászívódva,
idő az időt szipolyozza,
egyik idő másikba ömlik
zsilipként, áradás özönlik,
időtől odvas falak alja,
rozsdavörösen ül vasakra,
zölden a szobrok horpaszára,
kéken hordókra nő szakálla,
bolyhosan sarkokban tenyészik,
megesz mindent, egésztől részig.

A szél röpítette magokban
sok lomha időbomba robban,
s a növény, mint egy gombafelleg,
a levegőben széjjelterped,

itt venyigeként hétrét görbed,
ott hangyahadként morzsát görget,
itt zizzen, mint a mohaszálak,
ott tölgyként mordul: totemállat.

Növekszik rákos daganatban,
ragacsos rügyben, mely kipattan,
megkel, felduzzad tészta-módra,
felgyűl, eső után a gomba,
spórányi volt még egy pár napja,
ma mint kertbe beesett labda.

Vekker van a kis csecsemőben,
mint éhség, ríkatja erősen,
s ha csikart hassal tekeregne,
idő altatja: tente, tente,
idő dolgozik kis, kövérkés
ujjában, mely talán böllérkést
forгат majd egy véres udvarban,
idő dolgozik az avarban,
az erezet csontkézzé szikkad,
a levélhús elporlad, itt hagy
pár csipke-vékony idő-fátylat,
melyen a talp zizegve járhat.

A fejfelé lefelé megálló pudingban,
alvadó vérben, hűlő enyvben itt van,
a bőrösödő tejbegrízben,
a küllősödő téli vízben,
a hasasodó fellegekben
s a szétfoszlókban is szünetlen
olvad és alvad és kihamvad,
legbelül érlel forradalmat.

Fogakat sárgít türelemmel,
elvékonyul a kő s az ember,
hegyek talaja lemosódik,
a szikláig, a csupasz csontig,

a holtak csontját lecsupálja,
márványt koptat a lépők lába,
idő van minden pálya táján,
életfogytig börtönben, gályán.

Szemerklél, mint pernye az égből,
ha a felgyújtott könyvtár szétdől,
pilinkéz, mint olvadó lepke, e
lillan, mint egy leheletke,
kopog, mint jég, dobol, mint zápor,
agyonver és csuromra ázol,
minden ruhádat átítatja,
tested elfoszlik, mint a vatta,
a bőröd membránját kikezdi,
látod megereszkedni, fityegni,
mint a falon az ős penészfolt,
kezed fején kiüt a régvolt,
kigyomlálja minden hajszálad,
fehérre festi szempilládat,
minden szál szórt, mint restaurátor,
vékony ecsettel ezüstre mázsol,
nem rest, a levelekre sárga,
vörös pecsétjét rápingálja,
az alma, szilva, körte héját
vak írnokai teleróják
letapogatható jelekkel,
rothadással, mely mindent elnyel.

Kvarckristályként a tücsök cirreg,
bútorban szuvalketyerésznek,
gyíkok, pockok és békák torkán
lüktet az idő fürge tornán,
álmatlan éjszakán dühöng és
mindent felfal a dobdübörgés,
a dobhártyánkat kalapálva
velőig hat, ütemes lárma,
atomokat hallunk forogni,
a tengelyükön csikorogni,

bolygópályák idő-görbéje
kocsonyásodik rá az égre,
minden fűszálban, minden sejtben
egy időzítő ketyeg rejtve,
minden létezők voltba veszve
járnak át a vanból a leszbe,
elnyeli őket „nincs” vagy „volna” –
zörög az Isten órásboltja.

Tatár Sándor

ANYÁMNAK

(emlékdíj)

másik kései

Tudtad, drága Anyám, hogy kit és mire hagysz itt,
mikor leintetted a túlra vivő taxit?

A lelkiismeret-kín, mondd csak, utolért?

Vagy neveltem volna magamat én keményre,
mit váltig takargattál, észrevéve –
a nem gonosz is lakol mindenért.

Nappalom bujkálás, és gyógyszer hozza álmom:
teher, sőt átok ül e lankadt, kósza árnyon;
ha szép szót lel, biztos, hogy hazudik:

a mondhatatlant bűvészkedi szóvá,
mije a rábízottból maradt, azt is szerteszórná
(nem ezt ígérte valaha a huszadik...)

Nem nyafogok, hisz most már késő;
nevemmel terhes már a véső
– ha ugyan állítanak sírkövet...

Mit meg kell járnom még, az út, tán pár arasznyi –
figyelmem lassan már csak arra tud tapadni,
hogy onnan milyen hívás, hír jöhet.

Gyukics Gábor

AZ ELHATÁROZÁS KEZDETE

(különdíj)

a zárt vonatablak
érintkező
hajszálnyi résen át
az utasfülkébe
jégdarabként fúvódó hó
hideg permettel
fagyaszt domborművet
az ablakperemre

a száguldó vonat
a vágány menti nádas jegéről
elriaszt egy kócsagot

varjú űz el egy vadgalambpárt
hogya fenyőfaágról
belássa az erdőt
áttörő síneket

fenyőtű veti magát a hóba
és jégüvelybe fúl

egy szarka nézi mindezt

még itthon van
nem kíván menni oda
ahol más az ég

Neogrády Antal

SZÁZADOS TÖRTÉNET

(különdíj)

részlet

11. szonett

Fejtettél már meg örök talányokat?
Nagyvadat az erdőtűz poklába,
Mért hajtja mindig egy irányba lába?
Vadállatot más vad miért támogat?

És aranyveretű barátságokat,
Mit ott kötöttünk még az iskolába'
Mért bújtatunk bohóc maskarába,
Követvén fontatlan galádságokat?

Nem spórolunk a jó akolmeleggel,
Amely telente otthonunk betölti,
Nem számolunk jótékony fényjelekkel,

Bár némelyik a jó irányt üvölti.
S révbe érhetnének szelídebb szelekkel.
Mért gyűlöl testvért és komát a földi?

Zalán Tibor

KÉSEI BERZSENYI-ESTÉK

(emlékdíj)

Régi kedvek merre sodortak évek
s régi évek kedvei merre tűntek
Régi órák versei mind hallgatnak
s hallgatók én is

egyre többet nappalon s éveken át
Por borítja asztalomon felejtett
könyveim mind tán csak a vén Horácon
alszom el olykor

Gazdaságom mind kevesebb örömmel
könyvelem és sort sor alá – hibásan –
körmölök jó dactilusok helyett Lám
ez a parasztlét

Még ha engem a szerelem megértne
bár elért talán de cseléd a lányka
híva légyen bármikiként papíron –
Marcsa szegény csak

Őszi estvén éji bogár ha zúg és
friss must lének illata fölszivárog
vén diófám árnyai közt megbontom
friss rokolyáját

és midőn kedvem lelohad mint az tűz
s a gyereklélek nagyokat sóhajtván
arrébb táncol bús levelem megírom

Lollim a címzett

„Én hogy élek azt ne akard már tudni
hú barátném sóhajaimra sóhajt
vissza hozzám küldeni nem kell Vigasz
hús tenyeredben

képzeletben könnyeimet fürösztöm
ujjaiddal játssz a hajamban el még
így maradjunk szárnyas idő fölöttünk
míg tovalebbsen

Szöleim levét sem iszom már kedvvel
néha rám nyit s megmosolyg barátom
az kivel rég víg borozásokkal telt
estve s a hajnal

Ritkul egyre látogatása – látja
asztalunkra már Zsuzsa asszony a' bort
pincéből fel kényszeredetten hordja
lökve elénk csak

És a múzsák hűtlenedettek hozzám
tintatartóm bédugaszolva szárad
messze nézek zúg Boreas s e tájat
mégse veré fel

többé És hogy életem álorcája
béborult már nem nyitogat rám más sors
várakozni semmire sincs már itt hol
hallgat a Hét Nő

Aczél Géza

(SZINO)LÍRA

címszavak egy torzósztárból

(különdíj)

aktatáska

nekem már örökre az marad az aktatáska amelyiket kopott oldalával befelé apám a hivatalból jövet komótosan meglóbálta a súlypontot maga elé talán a kelleténél kissé magasabbra rakva majd hátrafelé a sajtó vállízületre hagyta a lendület visszafogását nincs most terem elemezni a későbbi sok diplomata táskás pojácát mert ő már kezdi előlről a korpust szinte sosem látja szomorúan előre tekinget és ha a hepehupás köveken olykor megbicsaklik a lába fájdalmasan alá néz a sóstói úti hársfák alatt de édes volt akkor ez a fáradtan hazaérkező pillanat s bár nem láttam jól a mozgásból tudtam mikor kell szaladni majd a tapintat ideje jött el mivel a jó öreg a dohányzást nehezen tudta abbahagyni s miközben leszokásáról zengett a családi fáma titkon dohány illatú zsebeiből még belefüstölt hazáig kacskaringózva a kossuth utcába szemérmesen rajtam a viszkető pattanások mellé ekkor kezdtek megjelenni a tapintatos jelek melyek családi hálózatokba ágyazódva később az elvárhatónál megértőbbre sikeredtek pedig pöfékelve bűvös táskájában már füstölnivalót kerestem ám ahányszor csak belenéztem riadtan láttam hogy üres

aktív

még a művészeteknek is örök dilemmája miként szóljanak a diskurzusba vissza de utálom ezt a fogalmat tán az egyik legrondább premissza ám illik haladni a korról hisz néhány homályló szakmai kiszólás a textusból olyan mint az alapos bablevesben a füstölt sódar mely nem csak föltilizálja a levét nevet aki nevet a fazék bonyolult kontaktusában oldalról meg is támogatja a teljesség illúziójává avatja az olcsó étket s ha sikerült netán a mű vagy ha nem az alakítástól messze a tudós szemérem akár az olvasó hiába legtöbbször kalandozni volna jó ám visszahúz a konok szerkezet a durva egyszerűsítések felé tovább már nem megyek hiszen inkább a műbe szorult szerző sorsa mi érdekel kidobható-e a termék önjáróra vagy aktív futkosással menthető e még a selejt melyet nagyjából mindnyájan gyártunk ha van egyáltalán másunk és mikor idők múlásával aláállunk illan el az ember fáradozó kedve a kudarcban talán kevés volt a serteperte ahol meg buzogtak a társak előbb-utóbb ott is kardélre hánytak szinte minden ügyeletes zsenit akkor most ki menekít minket rímfaragókat és kőtetlen linket és ki törli le arcunkról a sminket

aktivizál

így az út vége felé már csak a folyamat filozofikus logikája érdekes mikor gyűrött újságlapok dőcögő négyesorosainak úgy örült a szerző mint egy kisgyerek és vitte szeszektől kótyagosan a hírt az éjszakába ide figyeljete emberek megmozdult bennem a költő általában legyintettek rá vagy ha ellágyultak a sörtől hümmögtek is a cimborák valami elismerést aztán kezdett már komolyabb lapokban alakulgatni a sikeres feredés oda-odanézegetett a szakma ugyan mit nem mer ez a mihaszna bemászni a klasszikus piacra hol néhány pulttal előbb már igazi apostolok fénylenek majd az első nekem öklömnyi betűknek tűnő petit lábjegyzetek és az ólomtól kissé maszatos korrektúra s ha a kezdő kötet még nem is volt bérbe nyúzva ott virított elől a tömött könyvtárak polcain hisz poézisból akkor még becsülték a kicsit korosodván persze ez a tudat mind gyakrabban kihagyott lapályos tekintetem mögé gyakran mások szóltak be költő vagyok nem csak fogyasztó mára már töredezik a szellemi kép olyan mint egy rosszul kötött kasco de pár napra még aktivizál a friss nyomdászág melyből szegény utódoknak nyoma sem marad

Orbán János Dénes

GUARINO SALUTEM

(emlékdíj)

[Janus Pannonius Guarinót köszönti]

Ki a holt nyelvnek új életet adtál,
üdvözöllek, halhatatlan Magiszter.
Egy hegyen túli versből érkezem,
hol fagyos sorok közt folyik az Ister.
S a strófákat mi elválasztja
csak meddő puszta sáv,
melyen legfeljebb kutyatej terem,
s nem metaphora,
vagy hasonló virág.

Olyan országból jöttem ide én,
hol sok a könny, de legritkább a könyv
és legtöbb a közöny.
A viszonyokat híven tükrözöm,
ha megsúgom: Quintilianusból legfeljebb
a két utolsó szótagot ösmerik,
s a száj is ugyanazt a funkciót tölti bé:
az egyszerit.

Ország, hol plebejusnak lenni iszonyat,
papnak mártírhalál,
s mindek között legnyomorultabb
a mindenkori király.

Kölyökként trónra ültetik,
az apja még hörög
gyilokkal bordái között.

Koronázzák az ördögök,
a gyermek föl kacag,
esztendőre meg belladonnát
néki az anyja ad.

A donnát új férj fojtja meg,
őt meg a főurak.
Te fivéred ölöd,
téged a kisfiad.

A föld árnyékos oldala.
Az isten háta a határ.
Látogató ha érkezik,
vagy török, vagy tatár...

Ó, de könyörülj rajtam, jó Magiszter,
hogyan elragadtattam így magam,
mit most egy szuszra elregéltem,
már tegnap, nem ma van.
A farkasokat magam mögött hagytam,
a búzló bundát immár le- és elvettem,
bohó diákként állok, ím, elébed,
egy más versben, új, forró szerelemben.

Add nekem át, Mester, minden tudásod,
tavaszt vihessek rideg otthonomba.
Meglátod, én jobb vagyok, mint a mások,
a budai vár udvarából az égig
metrumokból építetek grádicsot,
a megkövült felhőkön rést nyitok,
s a pannon pusztán végre könyv terem,
új időknek új dala s szóvirágok...

Guarino, legyen a neved áldott.
Guarino, ím köszöntelek és
nemkülönben nagybátyám, jó Vitéz,
ki üdvözlését küldi, s még van itten
egy tömött erszény, mert a pénz is isten.

HERAKLION

(különdíj)

Hol Párizs és hol szép Heléna együtt jártak
remélve tán, hogy az egészen gyorsan túl lesznek;
még a trójai háború előtt, vér és gyilkolás előtt,
még mielőtt hősök születtek és tűntek el. Ott, hol
a Nílus torkolata agyagból épített száz kis szigetet:
most Heraklion gyöngyszem városa a tenger
gyomrából napfényre került Ámon és Honszu
templomának romjai és az istenek és őreik
súlyos szobrai mind; eszmék és törvények,
ékszeres és fegyveres hosszú sora. A tenger
óvón takarta előlünk: rablók és királyok,
tudós tudatlanok elől. így rejtőzhet tízezer
város és ős tudás sivatagok és tengerek óvó
fátyla alatt, s mi töredékét kotorjuk ki, akkor is
csak a felszínt kaparjuk csodákra éhes
körmeinkkel. Hisz mit mond ma itt, hogy Párizs
és szép Heléna azokon az utcákon jártak? Mit
jelent Ámon, és értitek-e Honszuban mit is
tiszteltek? Elválaszt minket nem csak a tenger
és ezredek, hanem tudásunk is más, másképpen
épül fel bennünk a másmilyen világ. Ők istenek
felkent szolgálói, mi eszközök önszántú rabjai lettünk.
Járműink ketrecek és csak zabálni vagyunk jók
egymásnak, templomaink a vásárterek és a
pénzváltók; és oltár minden lakásban a képernyő,
melynek villogása Platón barlangját idézi azon
keveseknek, kik még tudják e földön élt Platón;
ki éppen Egyiptomba ment beavatásért. Mi
beavatásért ugyan kihez fordulunk? Végül
pedig, ha elsüllyed minden - mert ez is el fog
süllyedni, új Heraklion lesz -, ugyan mi marad

utánunk? Emlékezni fognak-e majd Páriszaink
és Helénáink tétova kalandjaira? Marad-e kő
vagy fény templomainkból, vagy mindent beborít
végül a műanyag szemét, nem csak tengereink
és városaink arcát, hanem magát a tudatot is?

2013 őszén

Lanczkor Gábor

CARAVAGGIO

(emlékdíj)

Fessem újra a képet, ezek a hipokriták azt akarták,
Hogy fessek egy másikat
Helyette, mert az első változat
Obszcén. Ugyan mi volna ebben obszcén,
A Szentlélek kegyelme így árad át belénk,
Hogy közben hülyék vagyunk,
Paralizált parasztok, amíg az angyal
Közbül lebegve úgy szűri torkunkba az
Igét, ahogyan a zúgó kövei bontják szét ágakra a gyorsfutású
Hegyi csermelyt. Az orrtőke fényesen hasította
A habot. Gaetában nem kötöttünk ki. Ráncmentesen
Vakított a vitorlavászon, akár egy feszítőkereten.
Vértől piros iránytűhegy, szúrt seb
A hátamon, hajónk délnyugati széllel
Irányban északnak – orvul lepett meg
A vad sejtés, hogy e ragyogást
A próféciámtól elhódított tartományként,
Hogy e két tartományt együtt miként ; :
Ábrázolhatnám; miként sajátíthatnám ki a látványt.
Állig fölfegyverkezve
Aludtam, ha ugyan alvásnak lehet nevezni
A rövid éjszakai szorongást a penészszagú
Zsákoknak dőlve, melyek mögött éber rágcsálók
Motoztak. Kora hajnalban fölmentem
Levegőért a fedélzetre. Sercegő csillagok
A sós párában, keleten robaj, majd gyors
Virradat, heveny, áttetsző mocorgás
A fodrozódó hullámok

Fedezékében – miután kikötöttünk
Porto Ercolében
Dél körül,
Úgy támogattak ki
A mólóra. Kerestem egy csapszéket,
Bármit, ahová betérhettem a forráság
Elől. Amikor visszamentem
A kikötőbe, hogy partra hordassam
A holmimat, sehol se láttam a hajót.
Törékeny, vékony burok volt a szellőzetlen
Mocsáron az a rosszul kövezett város;
Ahol csak kéttenyérszerű
Felületen átütött a hasított
Bazaltkövek közül

A puszta föld, amorf sárkánygyíkok
Kapkodtak felém párálló
Karmaikkal, majd szertefoszlottak a nyirkos
Hőségben. Kiszőkült Merisi-más, északról jött
Zseni, önportréid mind a kételyei.
Mire visszaérkeztem Rómába,
Fölismerhetetlenül megváltozott
Az Urbs. Hatalmas építési telkeket láttam a szűk
Utcák, paloták, terek és templomok helyén, drótkerítéssel
Körbevéve, hol roppant toronyházak vázai állnak, reflektorokkal
Megvilágítva éjszaka. Az üres folyópartot
Fölverte a gyom.
A túlparti proletárnegyed
Mintha hurrikán
Szedte volna széjjel
Elemeire; mintha úgy állt volna össze
Újra, hogy e folytatólagos vihar, az isten-ember-állat
Köztü ingajarat alakítsa ki az épületek
Új formáját és az utca- meg térszerkezetet,
Hogy romboljon és tapasszon
Önkívületem, kívül mindenem,
Az emberi élet pánikszerű
Önértékén, és most meghalok.

Payer Imre

ROMLÓ FALNÁL ÁRNYÉKBAN, FÉNYBEN

(különdíj)

A kiszáradt lefolyócsó körül
sárgászöldre vált a rothadó vakolat.
Tégларoncok között elárvult szellőzőrács.
Romló fal avított malterpora.
Vadszőlő-folyondár élősködő –
legyezőszerűen lepi el
a halott ablak rozsdás keretét.
A vakhomályos üveg mögött lomok néma csendje –
Rózsaszínűre mázolt
stúdiószagú helyiségből nézem a falat.
Kulisszaszéken, mintha jelenben.
Az udvaron magányos madártető lóg,
Mellette műfenyőn szikkadt karácsonyfadísz.
Nem száll alá – se madár se angyal.
Ne legyen tavasz – mondom. Ne jöjjön a nyár!
Hazudik az idő. Ezernyi zöld lepke,
repkényraj álcázza falunkat –
A gyász van itt.
A föld alatti nyirkos odú az igaz.
De láthatatlan áramlás
a föld alatt, a föld felett,
a lombos árny között a fényben.
De a napos oldalon hiába szorulok árnyékba.
Addig már haraptam, haraptam a fényből!
Csorba aranymanna –

Turcsány Péter

SALVATORE!¹

(különdíj)

*„A csavargókat olykor hagyni kell, hadd vánszorogjanak hóban-fagyban,
táborhelyükön ne hunyorogjon izzó parázs...”*

Salvatore Quasimodo

Sorsod gyújtózsínórja még a szív belső parancsaival összeköt,
tehetsz-e róla, gyutacsaival,
mondd, ha ellenfeled indítja el
a robbanást?! Élünk még a humanitás innenső partjain, de Salvatore,
támadó és megtámadott, ma ismét csak együtt veszünk el fortyogó üstben, mit a Háborúság démona tett föl
izzani e létvégi alkonyatban.

Körülüljük, mint a vacsorán Jézust
a tanítványai – de tehetetlenül.

Családunk asztalán is átforr, átüt az izzás fájdalmas lehelete.

Elhagyatottságunkban, Isten, még ma is Káinok átka forr és megfogán,
és bezárul a néma magány
betokosodott horizontján.

Ez lenne hát az utolsó szó, Salvatore, poéták vándora, Isten útjának ne tégy keresztbe;

de én, most, csak neked súgom füledbe, ki mindig elindulsz és mindig értünk,
üres falakon csattan valahány miértünk,

e földi pokolból ki sem kilábol, ha görcseinket mi magunk
nem oldjuk ki a pusztulásból!

(Pomáz, 2015. Pünkösdjén)

1 Salvatore latin jelentése: *Megmentő, Megváltó.*

Marno János

A DAL

(emlékdíj)

Akkor végigmért a tekintetével,
s bőrre kiült a fagyott hús színe,
a húsé, az inaké és a faggyúé,
és az idült alkohalmámoré,
mely kapaszkodóért, kampóért eseng;
a csend pedig egyre növekedett
köztünk, mintha mi magunk nevelnénk fel,
ami ránk szakadt ismeretlenül,
hogymegy nap maga döntse el, szörnyeteg
lett-e belőle, vagy csak nagybeteg,
akitől orvosa, ápolója és
látogatója is elnémul. Egy tárgy
alanyesete. Bársonyzakója
belső zsebében gyöngyház fényű fésű,
fogantyú nélküli. A tudta nélkül
immár semmit nem tehetünk. Szolgái
lettünk úgyszólván, szülei helyett,
egymástól született idegenkedők,
akik nem szívesen esznek egy asztal
mellett. Vagy ha mégis, akkor csak isznak,
mert eltikkadtak a csendet hajszoiván
s kedvelt nótájuk A siralomházban.
Egyszer megütötte a fülüket, s
azóta ebből a dallamból merítenek
kedvet és kedvet a kedvetlenséghez,
mely nem azonos az egykedvűséggel,
mert a dal vallhatja természetének
a kétkedvűséget. Azt isszák némán,

és ivódnak fel, magukban cívódván
egymással, a fésülködés percétől
már szikraesőt jósolható csendbe.

Oláh András

MONOLÓG

(különdíj)

Meszésán Jenő és Nyina Grigorjevna emlékére

tőled már végleg megvonták a szót
s bár megváltál néhány asszót
maradtál örökre adós
otthontalan menekült ragadós
mint légy papíron a légy ; a semmi nyitott
avarban hentergő mint aki ivott
cirógatott halkán a pillanat
prédának hagytak itt: hátha hat
félbevágott álmok sötét utcáin bolyongsz
szemrehányón köszönt rád a hűvös Omszk
csak gyöngye szédület csak fals iram
mint téli tó ha jég rian
megszólal benned a lármafa
a haldokló hit is mintha ártana
s kerítés – az iszonyatba font-
adja a második pofont
hajótörött vagy ki partot keres
de körül a sok csillag mind veres
a rútság Isten helyére költözött
nem tudtál elférni két ország között
fertőzött eszme éhes kancaként
szökkent élvezni sötétben a kéjt
sátrjolta az álmokat
de hátha mégis rád fogad
a lány ki átadta- ó mi szép –
szürke gyapjúpulóverét
látod a táskásra sírt szemek
onnan is maguk intenek

ölélTatjanaNyina és Mása
vagytok lábnyomok találkozása
az idő benned lassan megtelik
de sok még a kérdés az utolsó reggelig
és örök társként ott a kétkedés
s a díszdobozban a hit – oly kevés

a verek szikék a versek varratok
bennük mindennap én is meghalok

Kálnay Adél

AMI MARAD

(emlékdíj)

A kezét látom, mindig a kezét,
elgömbült, bütykös ujjait,
a pergamen bőr alatt
tekergő kékeslila eret, s
érezem, kissé nyirkos,
húvös a tenyér,
nem szorít már,
nincs benne erő.
Fogom, csak fogom és
dörzsölöm és kulcsolom
a lanyha ujjakhoz az ujjaim,
nézem a csuklót,
a ráncos kézfejet,
igen, lüktet, dolgozik
még a szív, istenem,
mire képes, milyen
elszántsággal élteti
még a testet, ami
élni már nem kíván.
Tudtam, hogy egyszer
eljön ez, hogy lesz ilyen.
Az ész mindent tud,
az ész mindent elfogad.
Csak a ... mi is?
Ami nem ész, az lázad,
az omlik össze.
Még nem sírok,
az sokkal később lesz,

most erősnek kell lenni,
mondom, el kell engedni,
segíteni, hisz ez jár neki,
a kölcsön visszajár,
ő is segített érkezni,
ő is, ő is, ő is . . .

A kezét látom, mindig a kezét,
meg tudsz szorítani, kérdezem,
s igen, ért engem, megteszi,
gyöngén, szinte észrevétlen,
itt van még, tud rólam,
de dolga van, végig kell
csinálni ezt az utolsót,
s ő mindig mindent
annyira jól akart . . .

Órák telnek el, s a kéz
még mindig él, van lüktetés,
van apró moccanás,
néha mintha már nem,
de aztán mégis.

Jaj, meddig tart ez?
Az ész szelíden sürgeti,
csak bátran, no,
csak ügyesen . . .

Az ember már
eléggé felnőtt ehhez,
mondhatnám öreg,
biztatom magam,
vannak, akik már az
én korom sem élték meg,
nemhogy kilencvenet.

Ez persze, mindegy most,
nem is számít, csak
összevissza jár az agy . . .

A kezét látom, mindig a kezét,
vén fa gyökerei erőtlen ujjai,
makacsul akaszodom közéjük,
kulcsolódjunk, fonódjunk,

váljunk eggyé megint . . .
Átvillan, hogy nem
fogtam eleget, hogy
bármennyit fogtam, kevés . . .
Jaj, hogy kell ezt,
hogy kell ezt végig. . .
Megint csak magamra
gondolok, s mérgeledöm,
önző vagy, mondom,
anyád most megy el,
ez nem a te pillanatod,
ne sajnáld magad,
ez az ő nagy pillanata,
a távozásé, a szabadulásé,
mit is tudna kezdeni már
ebben az elkopott ruhában,
ebben az összetöpörödött,
használhatatlan testben,
amiben szemtelenül és
hiábavalóan kering az
egyre sűrűbb, sötét
anyag, s pumpál az
érzéketlen szív, ez
a makacs izom.
A kezét látom, mindig a kezét,
s látom, végre elernyed,
abbamarad az ostoba lüktetés,
s innentől csak a csend,
csak a rend, ahogy
lennie kell,
az marad.

Zsávolya Zoltán

JOHN KEATS RÓMÁBA INDUL

(különdíj)

Mit hagyok hátra a kapun kilépve?,
én, nyughatatlan, szorgos, kósza lélek;
csúnyácska is, és szegény, beteges,
akit a siker meg nem keresett,
kibe a Szépség Elginen át áradt
(márványairól); tollrajzokból százak
csiholták bár kedvét a hős görögség
„hagyásaihoz”; nyelve nem pörög még,
messze sem, úgymond, Platón szillabáin –
dús Ábelek közt torz, „lelenci” Káin
vagyok: ámbátor Shelley bátyám kedvel,
Byronhoz már nem akaródzik mennem!

Rólam néhányan gyilkosakat írtak:
„zagyválásomból” ne maradjon írmag
se meg talán; nekem a szívszerelmem
kacér s üres volt, bánkódón merengtem
rajta, mivel nem szolidaritott
velem (életem éppen szorított);
habár ápolt, anyjával együtt néha,
Ámor tankönyve nem lett nála „léha”...
Gondoztam én is nagybeteg fivérem,
dunnáiból megmérgeződve vérem
nekem szintúgy – hogy megyek is utána:
élet-reggelem zuhan éjszakába.

Mit hagyok hátra, amikor kilépek
a kapun?, vergődő, kallódó létre;
egykor közkönyvtár lesz itt, s „felhagyottan”:
az önkormányzatnak mert nem ragyog tan

Enlightenmentként, tartani tovább
gondolatok porfogó otthonát,
hol megfogant hő tervem is (laza!):
földemről immár indulnék HAZA;
szóval, nem a „Tanács”, csak a lakosság
bibliotékája a hely, na, most lásd!
amúgy csinos, s pár önkéntes kolléga
működteti; borzalmas kartotékba'
nem kell felróni kölcsönzők nevét,
patinás kölcsönösség, ami véd:
„használsz egy címet?” – „gerincen legyen!”
míg rajcsúroz kisiskolás gyerek
vagy tucatnyi erre, a délutánban;
a kultúrának mégis masszív támfal
(mivel Közösségi Tér) e terep...,
kétszáz év elmúlt, s még mit művelek!
s mit hagyok hátra, ahogyan kilépve
innen, megindulok másféle létre?

Örökzöld ágak tartják itt a csendet
e kertben, ahol némely versre tellett
ihletem húsén, mialatt a nap
kiszabott pályautóján elhaladt,
éjjelt követve, hajnal kapujából
elrugaszkodva – míg az élet lángolt;
ma láztól ég csak, a láz felemészt,
s e meghitt rejtek mélyén úgy enyész'
cél, gond, siker, hírnév vagy új felejtés,
ahogy semmivé húnynak fényes elmék
levágott nyakuk végén elbúboltan –
a bárd suhint, s ki élt, felkiált: „voltam!”

Az álom elkerül már e helyen,
részletes jegyzékemet felveszem
róla ezért, mielőtt indulok;
mindez az enyém, mind: külső burok. –
Nap, Hold s a csillagok, a bokrok és fák;
közöttük derült vagy porlepte vénák;

bennük, bóklászón, vének meg skacok
(olyik felujjong, olyikuk vacog);
pár sárga nárcisz fű zöld abroszán,
melytől egy mondott vén skac berosál;
patakvíz csellengése réten által,
leánytorok-hang, lágy szálú madárdal;
tűző fény, világosság, árnyak enyhe,
erdőmélyen átsejlő naplemente...
vagy éppen friss erőtelj, ébredés;
dolgoz lejtése, akárha zenés – – –;
borult gondolat, ritkás lombú tisztás,
amit az úton lépteid előtt látsz;
élő emberek jósorsa, halottak –
már odaát, s így sem okafogyottan
a lét méhében, annak sűrűjén...;
értelmük egyként: remény-televény!

A magam módján azért nagyon boldog
voltam itt, ontott rám e kert bozótot,
mint gyepet is; a mulberry bokor
feletti csalogányra jó okom
támadt írásban lecsapni szép hosszan
(az óda hozzá tán nem sokat bosszant!);
az ősz ízeit s melankóliám
bukóját szintén itt csócsáltam át
lélek-szűrőn; ama klasszikus urna...
– fordítások mélyére behullva,
lánykori nevén híres „görög váza”,
amelyen időtlen vágyódás rázza
dús nőért a hideglelős fiút –;
...tehát úgy lesz URNÁmból még kiút,
ha meglépek s e kertet elhagyom;
szép volt, meguntam, egy kissé nagyon!

Új eszme ébreszt, penderül élém;
vagy képzet száll meg? – nem csak pusztán rém:
az Örök Város fényfala az égen
kísértve, vonzva (pont ahogy a szépnem)

épül elém, s e tornyos Babilon
– majd valósan is, most így, papíron –
száz eseménye felszítja tüzem:
oda kell mennem, lesnem, mit üzen!

A Spanyol Lépcső mellett fogok lakni,
de addig jutnom nem épp könnyű hakni;
hetekbe telik, mire odaérek:
hegyek – Nápolytól, lávázó telérek
előttem, aztán fények s éji ében;
forgok benne, mint nyugszom temetőben
már nem soká; beálló zord hidegség,
a fagy e télen nem díszleti festés
kizárólag, tőle a tudóm roppan,
köhöggető kín, véres rohamokkal;
és mégis, utcák, terek sokát látom,
egy pontba gyűlik Minden – a Világon,
s ez az a hely!, pontosan ez az, nem más,
ott az is király, aki éppen „leprás”...,
ki ópiumot csenne orvosától,
ne kelljen élni még itt sem, ha máshol,
amúgy nincs mód: hős túladagolás –
csak elképzelem, megtart a varázs
eddig, de az Angyalvár már lenéz rám,
mennyei lift, felhőkig vonja szcénám.

Kinek van öccse – mintha maga volna
még egyszer: zsenébb ugyanaz-a-forma...;
az enyém, egyik, túl a tengeren,
a másik, George, már odalent pihen;
Rómába menve őt fogom követni,
napjaim kenyereből sűrű vekni
nincs hátra, biztos, s abban is nyomán,
hog्य szememre nem száll majd korhomály:
öreg ön-árulóm én nem leszek,
vénként gyaláznám túnt ifjú hevem!

Mit hagyok hátra a kapun kiérve?

– mint hogyha lépcső törne pusztá légbé;
megrendült már a nyár: múlik szeptember,
fülledd, hallgató lombok közt az ember
élet-hajója tenger zord vizén;
indul, ha elvárja az olasz ég...;
s bár „barna tenger” nincs, rozsdásvörös
és foltos-sárga sem, amely zörög
– csak egy elképzelt levél-óceán
(pöndörült darabokból összeállt) –,
e tájék többé nem úgy őszi katlan,
hogy másra ne vágyódnék szakadatlan.

Lám csak, vitorlás vágja a habot...
...rajta vagyok még?, csak látom amott?,
tőlem független rángatja a vágta,
s lelkem elválva tőle ugra ábra?,
melynek vonala elfut szerteszét,
s át meg átdöfve víztaréj meszét:
alámerül... – fordulok délkeletnek,
Itália felé, antik eretnek;
más föld és más ég zöldje, kékje hív,
mélyen világi, s távol, tompa íz.

Falcsik Mari

SZERTARTÁSOK

(emlékdíj)

Apám amikor utoljára érdemben
tárgyalt velem arról beszélt hogy
a húsvéti gyónást pünkösdkor is
épp úgy elfogadja majd az Isten
meg az Ő Fia ha ők Anyával
kettesben vallanak amikor mi őt
a kórházból otthon „ismét befogadjuk”

aztán megcsinálta maga magának
az utolsó gyónást mondván ő már
nem emészti tovább magát mindazon
amit rosszul tett vagy ha hibásan
sőt akár ha bűnösen – elengedi
és én azt mondtam neki: tegye
minden úgy történt ahogy történhetett

aztán én adtam föl az utolsó kenetet
neki – joghurtot evett és hozzá túrós
pitét: azt már Laci adagolta mert az én
kezem annyira remegett hogy nem tudtam etetni – de a kereszt végül rendesen
fölkerült a szája szegletébe ahogy a
joghurtot az ujjammal letöröltem onnan

és mert az elmúlt hónapokban nagyon
meg akart tanulni imádkozni az apró-
szemű barna alig-korpuszos rózsafüzéért
körbetekertem a kezén és amíg remegve
koncentráló ujjai végigperegtek rajta azt

súgtam neki hogy azt mond vagy gondol
amit csak akar egész a káromkodásig

Térey János

A HAJDÚ, A NAGYKUN, A TÓT MEG A JÁSZ

(különdíj)

Amikor bántanak, belesikordul
Egy fölfegyverzett marhapásztor
Idebent.

Amikor hevülök, nagykun lobogás fűt,
Máskor felvidéki morcosság fagyaszt:
A puszta, a Tátra, belül.

Ha magasat ugrom, velem rugaszkodik
A jobbágysorától megváltott jász,
Aki végső soron perzsa,

Velem mozdul a nyakas, balkáni hajdú
Arcom pírja magyar ajkú tóté:
Olvasztótégelyük, én...

„Az Ős vagyok, mely sokasodni foszlik” –
Biztos? A vér és a földrajz a jellemre nézve
Nem sokat jelent.

Nőcsábásznak mondott nagyapám,
„Cifra” Tóth János
Az Aranybika Szállóba járt kártyázni.
Ahol most a török büfé van a sarkon?
Nem, különterembe, tarka cívisek közé,
Amilyen ő is volt.

Nemsokára háború.
A bombát elkerültük.
A bevonuló oroszok

Fölgurították a pincéből az utolsó hordót,
Berúgtak, és beérték ennyivel.
Tőlünk indultak a hortobágyi tankcsatába.

Aztán mások elvették a földet,
Beszántották a tanyát,
Gere százados pedig kiszemelte a házunkat;
A kerten át költöztünk kisebbbe, szerényebbe.
A hátsó szomszédok, rokonaink,
Fölnyitották a kerítést
Úgy utaztak a bútorok a veteményesen át.

Negyvenhét éves vagyok,
Mint Ványa bácsi, mikor kiborult,
E férfiak számára különösen veszélyeztetett korban;
Mégis Asztovhoz húzok,
Mert ő legalább tevékeny és empátikus:
Belegondol Afrikába.
Szörnyű hőség! Hogy ott mi lehet.

Géczi János

SZŰZ A GYERMEKKEL, SZENT ANNÁVAL ÉS EGY SZAMÁRRAL

(emlékdíj)

1.

Csupán a piktor készítette el,
a nézőben nincs véglegesre festve
a Szűz a gyermekkel, Szent Annával és egy samárral.
Fénymáza nélkül is tökéletes a vászon,
a cseppfolyós felület ellenére tapintatos.
A jövőt mutatja, de a kép nézőjét nem rettentí el.
Ami van, az valamivel több, mint ami elkövetkezik.
Mária köpenye égbék, Annáé sárga,
a nagyanya hordja a gyötrelem színét.
A cinkfehérből hiányzik kevés lélek,
az arc incarnata rózsája sem lobbant még föl,
mindezt a lakk nyújtja majd.

2.

Ott marad a küszöb, nyirkosan,
amely mellett a felmosórongy hever.
Nem lesz test, ha elpárolog a napon.
Van, aki könnyű, van, aki áttetsző,
rajta is áthatolnak a sugarak, az ő teste is a levegő.
Nem érzi a fenyőtűt a talpa alatt,
nem kerüli meg a fenyőfákat és a ciprusokat,
áthalad rajtuk. Nem akad tüskébe,
nem lép éles kövekre.
Jár a ligetben, a temetőben a hegyen,

ott lépdél a parton,
mindenütt van egy és ugyanazon időben.
Látja a tintakék sziklákat, a sötét eget,
a borszínű tengert,
ahogy szél nélkül, evezőcsapások nélkül
suhan a csónakjával a vizen.
A szamarát viszi a közeli kis szigetre,
ahová haláluk előtt hordják az elerőtlenedetteket.
Ott hagyja a tucát, öreg állat között,
van neki szivárgó lápvíz
és lakként átlátszó, silány füvek.
Megszimatolja a kezét,
pofáját gyöngén hozzádörzsöli a vállához,
ott marad lehorgasztott fejjel
két szikla között.
Legyen úgy, ahogyan az egész világ cselekszik.

SZIGET

(különdíj)

Prémmele szegett, kócsagtollas süveg, panyókára vetett, rókamálás bársonymente, magasan zárt selyemdolmány, testhez álló, dús zsinórozással díszített selyemtrikó, nadrág, térdig érő sarkantyús szattyáncsizma, aranyrojtos nyakkendő, meg az ékszer, gomb, öv, süvegforgó, kard, kardkötő. Ezt, így felidézni gyerekeknek játék, sebesen öltöm Zrínyire, csüggedek azonban, mindez az Istent, magyarokat, Zrínyi alakját nem rontja, az oszmánoknak viszont: annyi. Nem is akartam, de nem is voltam rá képes, szépet, embert, katonát erőszakos muszlimban adni. Nagy tapasztalat, fényes megvilágosulás követte később csüggedésemet: nem büntetést találtam a kimosott padmalyon, káprázatot, melyen a legcsillogóbb a Nap útjának háttérében az ég valódi, azúr heve, és a kényszeres találékonyság, ami a tehetetlenség körében vezényelni kezdte béna énem, felnyitotta minden kedvem, összetársított képzetem, mind a sötét kór felől élet felé szólítót. És bizony – mert a nagyszerű tárgynak a valóságban csak homály jutott – nem bántam, hogy a hősi kép némely illetlen, de „fogható” felhangot kapott. Mozdulatommal, szakállas arcommal én avattam Szigeten hőssé magam, támadva mindazon ellen, ami rossz, avas. A tárgyi-természet fogyatékaival küzdve a műteremnek használt szállodában, a több napos magány percei alatt emeltem a kép főszereplőjét és önmagamot ítélő zsürorrá, nemzeti hőssé, akasztó hóhérrá, temető pappá, és állítottam meg egy ponton a kép meséjét is a fura diadalt fenntartva: szerte a potyázó török, mögöttem egy nemzet a kapualjban. A némán dördülő lövés épp úgy az enyémmé, mint ama tojásbab pisztolyom leghegyén. Megsejtetem én itt: a kapuban tömörülő színesen fekete alakok nem fognak követni, nem mennek tüzet oltani, a kastély védelmét meghagyják nekem, a művészetnek és a Zrínyit formázó két darab Róna szobornak. Amit a kétségbeesés és az újdonság keltette helyzet közben szorultságomban megéreztem, nem lehetett kevesebb, mint hogy az idő életének és jelképvilágának alkalmilag befellegzett. És ahogy a kép festői szervezését, eszközeit – a hagyomány előírta a szabálytól nagy függetlenségben – elszabadulni látom, az összevissza és széttartó vonalakat, a nagyság-konstancia középponttól való függetlenségét, miképpen a textúra grádiensét, mely szerint a távolsággal a mintázat sűrűsége a kiismerhetetlen zavarodottságig fokozódik, vélem, ez a mi világunk is visszaadja csakhamar javait a szétcsúszott, de isteni törvényből született atomoknak. Utána következend majd az újabb osztozkodás...

Fodor Balázs

KÚTÁSÓK

(különdíj)

A városok körül felhalmozódott agglomerátumokba
faluhitűek költöznek és állattartásba kezdenek.
Egy tál tejet az ajtó elé. Szotyolát az etetőbe.
Annak idején, az ötödiken is kiakasztották a szalonnabőrt

télen a cinkének. A metropoliszokhoz közeli
falvaknak város képzetük van, de a sofőrök ihatnak
a szokásjog alapján. A tűzcsap támaszték
a lejtős kanyarban. Akinek nem halál.

Tanyák nem szenvednek testképzavartól.
Az épületek korhadt, lógó spalettáiról ugyanaz
a kishitűség pergeti a festéket, ami miatt isten
teremteni kezdett egy táguló világegyetemet.

Ahol sűrűsödik az ember, ritkul az élet. A magányt
titoknak nevező városi alkalmazottak a tanyáknál is
elhagyatottabb tájakra telepítik kutatólaboratóriumukat.
Ahol vízvezeték nincsen, nekifognak, kutatásnak.

Lövétei Lázár László

MELYIK NAP ALATT?

(emlékdíj)

Lányaimnak, Julcsinak és Vicának

„két galamb a kapu-íven gubbaszkodik primitíven (...)

Vége a litániának, kocsmánál gyűlnek a lányok (...)

Ki mondja meg, mi az élet? Mi élünk-e vagy ők élnek?”

(Babits)

Nagyon szépen, komoly versben megmondták, hogy innen el nem.

Komolyan és szépen mondták. S szereztek hozzá egy kottát,
úgyhogy néha dalban sült ki nagyfeszültség és kisüsti.

Mások, szintén komoly versben, azt mondták, hogy kösz, de itt nem.

S ők is komolyan gondolták. S bár nem írtak hozzá kottát,
őnélük is dalban sült ki nagyfeszültség és kisüsti.

Mondom, komolyan és szépen megmondták, hogy „innen el nem”/

„kösz, de itt nem”. S mért tagadnám: ezt vagy azt, de én is érzem:

hol azt mondja, hol meg ezt a szívem, ez a szoldateszka –

kár, hogy mikor szóba hozza, mindig litánia-hosszú

magyarázkodásba vész el, összevegyülve az ésszel,

s kavarnak-keverednek sánta hitek, fitt észérvek:

hogy öröm, s gyász, s mindenféle miesnap is nálunkfelé

picikét másabb, mint máshol, akkor is, ha mintát másol,

s pont ez, pont így sehol sincsen, nincs az égben az az isten;

s hogy füvek, s fák, s kövek, s rétek... s mindre rájön egy plusz réteg,

fojtogatja? melengeti? – senki se tudja, csak érzi,
hogy itt van, és itt lesz mindig, s ránk borul, mint ama kék ég...

Szóval ilyen összevissza, tényleg litánia-hosszú
tudás csak az én tudásom, s ezt is többnyire csak érzem.
Kell egy Nap, de... gőzöm sincsen, melyik van kihülőfélben!

S ki mondja meg, hol az élet? De azért örülök, hogy éltek...

Csíksszentdomokoson, 2020. május 5-én, Klaus Iohannis ámokfutásai után

Zsávolya Zoltán

MUNKACÍMRE

(különdíj)

„...s repül a Föld, a zengő légypokol”

(Babits Mihály)

Élni veszélyes! Élni ez:
szótlanul levegőt veszel,
lihegsz nehéz munka után,
szerettedre csókot lehelsz.
És még nem vagy a fújtató,
láng-izzító kemény kovács,
még nem mondod azt, míg köhögsz,
nehéz dolgod csinálja más!
Nem is köhögsz. Mégis köhögsz?...
Sálad arcod elé kapod;
Új-Mexikó... Cowboy-csapat
rabolni vágat benned el...

Hülyét belőled így csinál
e „körülmény”. Mint filmekben!
Közel és távol pernye száll,
fekete szél, léglobogó.
Zászlót lenget a semmiség,
nem venni észre, de inog:
a sejt-égések korma ez...
Borzasztó dunszt-fenyegetés
szívni s fújni leheleted,
lenni benne egyszerűen.
Pusztán ennyi fenyegetés?
Őrület ez, én úgy hiszem.

Önkéntelen rovar-fogó,

méregtől ragad Ájerünk;
tüzet fakaszt – éppen lehet
polgári kandalló-hamu,
amint barlangmély helyiség
fáklyás és máglyás parazsa
s egyszerűen gyújtogatás;
szétéget vagy utat mutat.
Várod, míg lobban benne fény,
rebben, világít sugara,
aztán valahol megtörik,
ősember-belsőn elhever.

Ha érthető, Prométheusz
tettére gyúrok: hogy legyen
megint valaki..., lopva bár,
vagy nem „lopva”, véletlenül –
nem is véletlen: tudva jól,
ismerve mindent laborok
berkeiben, a képletet
aki kiötli, formuláz,
számol, bemér, kísérletez’;
kitől kígyónk elkarikáz’..
Légpárnás Lábatlan Halál-
Gyíkunk, mitől kitör a frász!

Őrület, tényleg, azt hiszem.
Humán pokol. Vagy légy-pokol?
A Vírus új kísértete
míg lepedőben jön, vonul,
kezében van, ami suhog
s e valami neve: kasza.
A kaszaélen sáskaraj.
Mi vagyunk azok, emberek!
Olyan kicsik, hogy el sem ér,
pengéje, s mint kalász-magok
pergünk nagy késén, táncolunk. –
Időnk meg közben elfolyik.

Ne mondják rá azt: délibáb!
Bár láthatatlan surranó.
Csáp nélkül cserkész, úgy repül,
körülfon, ott van mindenütt:
szorító gyűrű; enyhülést
úgy enged, mikor szűnt a láz,
levegőben jön, nincs jele,
már oson és szörnyen lecsap.
Mindig rajtunk volt, el se ment,
nyálának szála körbeér.
S ha körbeér, már visszatért;
nem mondható hát: délibáb...

Ne is mondd azt, csak délibáb,
árnyékba nyúlsz bár, ha fogod,
ha beérnéd, ha kergeted,
majd rákapsz és átszorítod.
Széjjelnyekkented a nyakát,
karikába tekert slaug
lesz kertedben e délibáb –
Ne mondd ki ezt a szót! Au!
Azt érzed most, körülteker,
de nem biztos, tán eltűnik...
Nem mondom én sem: Délibáb.
„Rossz álom volt” (nézd, munkacím).